

Roczne sprawozdanie finansowe

2015

Sprawozdanie z działalności za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015	2
Sprawozdanie finansowe EBC	18
Bilans na dzień 31 grudnia 2015	18
Rachunek zysków i strat za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015	20
Zasady (polityka) rachunkowości	21
Noty objaśniające do bilansu	29
Instrumenty pozabilansowe	46
Noty objaśniające do rachunku zysków i strat	48
Raport biegłego rewidenta	55
Informacja o sposobie podziału zysku lub pokrycia straty	57

Sprawozdanie z działalności za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015

1 Cel sprawozdania z działalności EBC

Sprawozdanie z działalności jest integralną częścią sprawozdania finansowego EBC. Przedstawia kontekst i ramy operacyjne działalności EBC oraz wpływ operacji EBC na jego sprawozdanie finansowe.

Sprawozdanie z działalności zawiera informacje o najważniejszych procesach związanych ze sporządzeniem sprawozdania finansowego EBC. Z uwagi na to, że działania i operacje EBC mają służyć realizacji celów polityki pieniężnej, jego wyniki finansowe należy rozpatrywać w powiązaniu z działaniami w zakresie tej polityki. Dlatego niniejsze sprawozdanie obejmuje także informacje o głównych ryzykach, na jakie narażony jest EBC, i wpływie jego operacji na te ryzyka, a także o zasobach finansowych EBC oraz wpływie jego głównych działań na sprawozdanie finansowe.

2 Główne cele i zadania

Podstawowym celem EBC jest utrzymanie stabilności cen. Jego główne zadania, określone w Statucie ESBC, obejmują: realizację polityki pieniężnej Unii Europejskiej, prowadzenie operacji walutowych, zarządzanie oficjalnymi rezerwami dewizowymi państw strefy euro oraz działanie na rzecz sprawnego funkcjonowania systemów płatności.

EBC odpowiada ponadto za efektywne i spójne działanie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego (SSM), mające zapewnić ingerencyjny i skuteczny nadzór bankowy, który przyczyni się do bezpieczeństwa i dobrego stanu systemu bankowego oraz stabilności systemu finansowego Unii Europejskiej.

3 Główne procesy

W sporządzeniu rocznego sprawozdania finansowego EBC uczestniczy kilka kluczowych jednostek.

3.1 Mechanizmy kontrolne w jednostkach organizacyjnych

W ramach systemu kontroli wewnętrznej każda jednostka organizacyjna odpowiada za zarządzanie dotyczącym jej ryzykiem operacyjnym i wprowadzanie mechanizmów kontrolnych w celu zapewnienia skuteczności i efektywności swoich działań oraz

rzetelności informacji uwzględnianych w sprawozdaniu finansowym. Także kwestie budżetowe pozostają w większości w gestii poszczególnych pionów.

3.2 Procesy budżetowe

Dział Budżetu, Kontrolingu i Organizacji w Dyrekcji Generalnej Kadr, Budżetu i Organizacji¹ zajmuje się opracowaniem zasad dotyczących planów strategicznych oraz przygotowaniem i monitorowaniem tych planów w odniesieniu do zasobów EBC oraz związanego z tym budżetu operacyjnego. Wykonuje te zadania we współpracy z właściwymi pionami (z zachowaniem zasady rozdziału funkcji²), a ich wyniki są uwzględniane w rocznych programach prac poszczególnych działów. Dział Budżetu, Kontrolingu i Organizacji zajmuje się również kontrolą planowania i zasobów, a także opracowaniem analiz kosztów i korzyści oraz analiz inwestycyjnych na potrzeby przedsięwzięć prowadzonych przez EBC i ESBC. Wykonanie budżetu w zakresie wydatków jest regularnie monitorowane przez Zarząd³, który uwzględnia przy tym opinię Działu Budżetu, Kontrolingu i Organizacji, oraz przez Radę Prezesów wspieraną przez Komitet Budżetowy (BUCOM). Zgodnie z art. 15 regulaminu EBC Komitet Budżetowy wspiera Radę Prezesów przez ocenianie projektów budżetu rocznego EBC i wniosków Zarządu o dodatkowe środki budżetowe, przed przedstawieniem tych dokumentów do zatwierdzenia Radzie Prezesów.

3.3 Jednostki kontrolujące ryzyko finansowe

Dyrekcja ds. Zarządzania Ryzykiem opracowuje projekty zasad i procedur mających zapewnić odpowiedni poziom ochrony przed ryzykiem finansowym w odniesieniu do (a) Eurosystemu, w tym EBC, w zakresie operacji polityki pieniężnej oraz (b) EBC w zakresie zarządzania rezerwami walutowymi, zasobem złota i portfelem inwestycyjnym denominowanym w euro. Ponadto Dyrekcja ds. Zarządzania Ryzykiem ocenia obowiązujące w Eurosystemie ramy operacyjne polityki pieniężnej i kursowej pod kątem zarządzania ryzykiem i przedstawia propozycje ich ulepszenia. Z kolei Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem, w którego skład wchodzi eksperci z banków centralnych należących do Eurosystemu, pomaga organom decyzyjnym w zapewnieniu Eurosystemowi odpowiedniej ochrony przez zarządzanie ryzykiem finansowym wynikającym z operacji rynkowych i kontrolowanie tego ryzyka, zarówno w kontekście operacji polityki pieniężnej Eurosystemu, jak i portfela rezerw dewizowych EBC. W odniesieniu do tych działań Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem uczestniczy m.in. w monitorowaniu ryzyka finansowego oraz jego wycenie i wykazywaniu w bilansie Eurosystemu, a także w opracowaniu i weryfikacji odpowiednich metod i przepisów.

¹ W roku 2016 Dział Budżetu, Kontrolingu i Organizacji stanie się częścią nowo utworzonej Dyrekcji Generalnej ds. Budżetu i Finansów.

² Zasada rozdziału funkcji odnosi się do wymogu, by EBC wykonywał zadania nadzorcze bez uszczerbku dla zadań dotyczących polityki pieniężnej i pozostałych zadań oraz odrębnie od nich, określonego w rozporządzeniu w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego.

³ Od roku 2016 czynną rolę w monitorowaniu budżetów będzie także odgrywać nowo powołany Szef Służb.

3.4 Zarządzanie portfelami

EBC ma dwa rodzaje portfeli inwestycyjnych: portfel rezerw walutowych (w dolarach amerykańskich i jenach japońskich) oraz portfel inwestycyjny funduszy własnych (w euro). Ponadto środki związane z programami emerytalnymi EBC są inwestowane w ramach portfela zarządzanego przez podmiot zewnętrzny. Poza tym na potrzeby polityki pieniężnej EBC utrzymuje denominowane w euro papiery wartościowe nabyte w ramach programu dotyczącego rynków papierów wartościowych (SMP), programu skupu papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami (ABSPP), programu skupu aktywów sektora publicznego (PSPP) i trzech programów skupu obligacji zabezpieczonych (CBPP1, CBPP2 i CBPP3).

3.5 Sporządzenie sprawozdania finansowego EBC

Roczne sprawozdanie finansowe EBC jest sporządzane przez Zarząd zgodnie z zasadami rachunkowości określonymi przez Radę Prezesów⁴.

Dział Sprawozdawczości i Polityki Finansowej w Dyrekcji Generalnej ds. Administracji⁵ odpowiada za sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego, we współpracy z innymi pionami, oraz za terminowe udostępnienie całej związanej z nim dokumentacji niezależnemu biegłemu rewidentowi i organom decyzyjnym. Procesy sprawozdawczości finansowej i roczne sprawozdanie finansowe EBC mogą zostać poddane audytowi wewnętrznemu. Dyrekcja ds. Audytu Wewnętrznego działa zgodnie z międzynarodowymi standardami zawodowymi wydanymi przez Instytut Auditorów Wewnętrznych. Wszystkie jej sprawozdania wraz z ewentualnymi zaleceniami pokontrolnymi dla odpowiednich jednostek są składane Zarządowi.

Roczne sprawozdanie finansowe EBC jest ponadto badane przez niezależnego biegłego rewidenta, powołanego przez Radę UE na podstawie rekomendacji Rady Prezesów. Biegły rewident bada księgi rachunkowe i sprawozdanie finansowe EBC oraz ma pełny dostęp do wszystkich informacji o zawieranych przez bank transakcjach⁶. Zadaniem biegłego rewidenta jest wyrażenie opinii o tym, czy roczne sprawozdanie finansowe daje prawdziwy i rzetelny obraz sytuacji finansowej EBC i wyników jego działalności zgodnie z zasadami rachunkowości określonymi przez Radę Prezesów. W tym celu biegły rewident sprawdza, czy mechanizmy kontroli wewnętrznej zastosowane przy sporządzaniu i prezentacji rocznego sprawozdania finansowego były właściwe, oraz ocenia adekwatność przyjętych zasad rachunkowości.

Komitet EBC ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami – w którego skład wchodzi przedstawiciele pionów operacji rynkowych, księgowości, sprawozdawczości finansowej i zarządzania ryzykiem oraz pionu budżetowego – systematycznie

⁴ Zob. opis zasad rachunkowości.

⁵ Od roku 2016 Dział Sprawozdawczości i Polityki Finansowej będzie częścią nowo utworzonej Dyrekcji Generalnej ds. Budżetu i Finansów.

⁶ W celu upewnienia opinii publicznej o niezależności biegłego rewidenta Europejskiego Banku Centralnego stosuje się zasadę pięcioletniej rotacji firm audytorskich.

monitoruje i ocenia wszystkie czynniki, które mogą wpływać na bilans oraz rachunek zysków i strat EBC. Komitet ten sprawdza roczne sprawozdanie finansowe i dokumentację towarzyszącą przed ich przedstawieniem Zarządowi do akceptacji.

Po zaakceptowaniu przez Zarząd, a przed zatwierdzeniem przez Radę Prezesów roczne sprawozdanie finansowe – wraz z opinią niezależnego biegłego rewidenta i kompletną dokumentacją towarzyszącą – jest przedstawiane do oceny Komitetowi ds. Audytu. Komitet ten wspiera Radę Prezesów w wypełnianiu jej obowiązków dotyczących m.in. rzetelności informacji finansowych i nadzoru nad kontrolą wewnętrzną. Komitet ds. Audytu sprawdza roczne sprawozdanie finansowe EBC i ocenia, czy daje ono prawdziwy i rzetelny obraz sytuacji oraz czy zostało sporządzone zgodnie z zatwierdzonymi zasadami rachunkowości. Ponadto analizuje wszelkie istotne kwestie związane z rachunkowością lub sprawozdawczością finansową Eurosystemu, które mogą wpływać na sprawozdanie finansowe EBC.

Roczne sprawozdanie finansowe EBC jest zatwierdzane przez Radę Prezesów w lutym każdego roku i publikowane natychmiast po zatwierdzeniu. Publikuje się je łącznie ze sprawozdaniem z działalności i skonsolidowanym bilansem rocznym Eurosystemu.

4 Zarządzanie ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem, stanowiące niezwykle ważny element działalności EBC, polega na ciągłej identyfikacji, ocenie, redukcji i monitorowaniu ryzyka. Poniższa tabela przedstawia główne ryzyka, na jakie narażony jest EBC, ich źródła oraz stosowane strategie zarządzania ryzykiem.

Ryzyka ponoszone przez EBC

Kategoria	Podkategoria	Rodzaje ryzyka	Źródła ryzyka	Metody zarządzania
Ryzyka finansowe	Ryzyko kredytowe	Ryzyko niewykonania zobowiązań <i>Ryzyko strat finansowych spowodowanych niewywiązaniem się strony zobowiązanej (kontrahenta lub emitenta) w terminie ze zobowiązań finansowych.</i>	<ul style="list-style-type: none"> Rezerwy dewizowe Portfel inwestycyjny w euro Papiery wartościowe na potrzeby polityki pieniężnej 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kryteria kwalifikacji ✓ Ocena <i>due diligence</i> ✓ Limity ekspozycji ✓ Zabezpieczenia ✓ Dywersyfikacja ✓ Monitorowanie ryzyka finansowego
		Ryzyko migracji <i>Ryzyko strat finansowych z powodu zmiany cen aktywów finansowych w następstwie pogorszenia się ich jakości kredytowej lub obniżenia ratingu.</i>	<ul style="list-style-type: none"> Rezerwy dewizowe Portfel inwestycyjny w euro 	
	Ryzyko rynkowe	Ryzyka kursowe i surowcowe <i>Ryzyko strat finansowych na (a) pozycjach denominowanych w walucie obcej, z powodu wahań kursów walutowych, lub (b) zasobach surowców, wskutek wahań cen rynkowych.</i>	<ul style="list-style-type: none"> Rezerwy dewizowe Zasoby złota 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dywersyfikacja zasobów walut obcych i złota ✓ Różnice z wyceny złota i walut obcych ✓ Monitorowanie ryzyka finansowego
		Ryzyko stopy procentowej <i>Ryzyko strat finansowych wskutek niekorzystnych zmian stóp procentowych, prowadzących do (a) obniżenia się wyceny rynkowej instrumentów finansowych lub (b) pogorszenia się wyniku z tytułu odsetek.</i>	<ul style="list-style-type: none"> Rezerwy dewizowe Portfel inwestycyjny w euro Papiery wartościowe na potrzeby polityki pieniężnej 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zasady alokacji aktywów ✓ Aktualizacja wyceny cenowej ✓ Limity ryzyka rynkowego ✓ Monitorowanie ryzyka finansowego
	Ryzyko płynności	Ryzyko płynności <i>Ryzyko strat finansowych wskutek niemożności odpowiednio szybkiego upłynienia składnika aktywów po jego aktualnej cenie rynkowej.</i>	<ul style="list-style-type: none"> Rezerwy dewizowe 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zasady alokacji aktywów ✓ Limity płynności ✓ Monitorowanie ryzyka finansowego
Ryzyko operacyjne	Ryzyko operacyjne <i>Ryzyko negatywnych skutków finansowych, biznesowych lub reputacyjnych spowodowanych podjęciem lub zaniechaniem określonych działań, nieodpowiednimi zasobami ludzkimi lub nieodpowiednią polityką kadrową, niewłaściwym wprowadzeniem lub nieodpowiednim funkcjonowaniem zarządzania wewnętrznego i procesów biznesowych, nieodpowiednim funkcjonowaniem systemów, od których zależą te procesy, lub zdarzeniami zewnętrznymi (takimi jak kłęski żywiołowe lub atak z zewnątrz).</i>	<ul style="list-style-type: none"> Działania pracowników, zasoby ludzkie, polityka kadrowa Zarządzanie wewnętrzne i procesy biznesowe Systemy Zdarzenia zewnętrzne 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Identyfikacja, ocena, reagowanie, zgłaszanie i monitorowanie ✓ Wytyczne dotyczące tolerancji na ryzyko ✓ Matryca ryzyka ✓ Zarządzanie ciągłością działania 	

4.1 Ryzyka finansowe

Ryzyka finansowe wynikają z podstawowej działalności EBC i związanych z nią ekspozycji finansowych. EBC dokonuje alokacji aktywów oraz stosuje odpowiednie zasady dotyczące zarządzania ryzykiem i prowadzenia analiz *due diligence*, uwzględniając przeznaczenie poszczególnych portfeli i ekspozycji finansowych, a także preferencje swoich organów decyzyjnych w zakresie ryzyka.

Pomiaru ryzyka finansowych można dokonywać na różne sposoby. EBC stosuje własne techniki szacowania ryzyka, które opierają się na symulacji łącznego ryzyka rynkowego i kredytowego. Główne koncepcje, techniki modelowania i założenia stosowane do pomiaru ryzyka opierają się na standardach rynkowych. Aby uzyskać pełny obraz potencjalnych zdarzeń związanych z ryzykiem, które mogą mieć różną częstotliwość i różną wagę, EBC stosuje dwie miary statystyczne: wartość zagrożoną (*Value at Risk*, VaR) i oczekiwany niedobór (*Expected Shortfall*)⁷, obliczane dla różnych poziomów ufności. Jako objaśnienie i uzupełnienie statystycznych szacunków ryzyka prowadzi analizę wrażliwości i scenariuszy warunków skrajnych.

Na dzień 31 grudnia 2015 ryzyka finansowe, na jakie narażony jest EBC z tytułu posiadanych aktywów finansowych, mierzone metodą VaR przy 95-procentowym poziomie ufności (VaR95%) za okres jednego roku, wynosiły 10 mld EUR, czyli o 1,4 mld EUR więcej, niż szacowano na dzień 31 grudnia 2014. Zmiana wynika głównie ze wzrostu wartości rynkowej walutowych aktywów rezerwowych, czyli ekspozycji EBC na ryzyko kursowe, w następstwie aprecjacji dolara i jena wobec euro w 2015.

4.1.1 Ryzyko kredytowe

Środki kontroli i limity ryzyka stosowane przez EBC do wyznaczania ekspozycji na ryzyko kredytowe są różne dla różnych rodzajów operacji i odzwierciedlają cele strategiczne lub inwestycyjne poszczególnych portfeli oraz parametry ryzyka aktywów bazowych.

Ryzyko kredytowe związane z rezerwami walutowymi EBC jest minimalne, gdyż rezerwy te inwestuje się w aktywa o wysokiej jakości kredytowej.

Zasoby złota w posiadaniu EBC nie rodzą ryzyka kredytowego, gdyż złota nie pożyczają się osobom trzecim.

Portfel inwestycyjny denominowany w euro ma przede wszystkim zapewnić EBC dochody na pokrycie kosztów operacyjnych, przy zachowaniu zainwestowanego kapitału. W przypadku tego portfela stopa zwrotu ma zatem większe znaczenie dla alokacji aktywów i zasad kontroli ryzyka niż w przypadku rezerw walutowych. Niemniej związane z nim ryzyko kredytowe utrzymuje się na umiarkowanym poziomie.

Dzięki zastosowanym technikom zarządzania ryzykiem poziom ryzyka kredytowego wynikającego z papierów wartościowych utrzymywanych na potrzeby polityki

⁷ Wartość zagrożoną (VaR) definiuje się jako górny próg potencjalnej straty z tytułu portfela aktywów finansowych, który zgodnie z przyjętym modelem statystycznym nie zostanie przekroczony przy danej wartości prawdopodobieństwa (poziomie ufności) w danym okresie (horyzont ryzyka). Oczekiwany niedobór to spójna miara ryzyka, w której stosuje się ten sam horyzont i ten sam poziom ufności co przy obliczaniu wartości zagrożonej, ale ostrożniejsza niż VaR, gdyż mierzy średnią stratę ważoną prawdopodobieństwem, jaka może wystąpić przy najbardziej pesymistycznych scenariuszach przekraczających próg VaR. Stratę w tym kontekście definiuje się jako różnicę między wartością bilansową netto portfeli EBC na początek horyzontu a ich symulowaną wartością na koniec horyzontu.

pieniężnej mieści się w przyjętych granicach tolerancji. Ryzyko migracji związane z papierami nabytymi na potrzeby polityki pieniężnej nie wpływa bezpośrednio na sprawozdanie finansowe EBC, gdyż papiery te są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem utraty wartości, czyli nie podlegają aktualizacji wyceny według cen rynkowych. Mogą być natomiast obciążone ryzykiem niewykonania zobowiązań kredytowych, a pogorszenie się ich jakości może wpływać na sprawozdanie finansowe EBC poprzez regularny proces analizy i ujmowania utraty wartości.

4.1.2 Ryzyko rynkowe

Głównymi rodzajami ryzyka rynkowego, na jakie EBC jest narażony w ramach zarządzania aktywami, są ryzyka kursowe i surowcowe (zmian ceny złota). EBC ponosi również ryzyko stopy procentowej.

Ryzyka kursowe i surowcowe

Dominujący udział w profilu ryzyka finansowego w EBC mają ryzyko kursowe i ryzyko surowcowe. Wynika to z wielkości rezerw walutowych (utrzymywanych głównie w dolarach amerykańskich) i zasobów złota, a także dużej zmienności kursów walutowych i ceny złota.

Z uwagi na znaczenie złota i rezerw walutowych dla swojej polityki EBC nie dąży do eliminacji tych ryzyk. Są one jednak ograniczane przez dywersyfikację zasobów różnych walut i złota.

Zgodnie z zasadami obowiązującymi w Eurosystemie różnice z wyceny złota i pozycji dolarowych, które na 31 grudnia 2015 wynosiły odpowiednio 11,9 mld EUR (2014: 12,1 mld EUR) oraz 10,6 mld EUR (2014: 6,2 mld EUR), mogą zostać w przyszłości wykorzystane do amortyzacji ewentualnych niekorzystnych zmian ceny złota i kursu dolara, tak aby ograniczyć lub nawet wyeliminować ich wpływ na rachunek zysków i strat EBC.

Ryzyko stopy procentowej

Portfel rezerw walutowych EBC i portfel inwestycyjny denominowany w euro są inwestowane głównie w papiery wartościowe o stałym dochodzie, które podlegają aktualizacji wyceny według cen rynkowych, czyli są narażone na ryzyko rynkowe wynikające ze zmian stóp procentowych. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej związanym z wyceną rynkową polega na stosowaniu zasad alokacji aktywów i limitów ryzyka rynkowego, dzięki którym pozostaje ono pod kontrolą na poziomie odpowiadającym preferencjom EBC w zakresie relacji między ryzykiem a rentownością w odniesieniu do poszczególnych portfeli. Gdy porówna się portfele

o stałym dochodzie według zmodyfikowanego średniego okresu zwrotu⁸, różnice w preferencjach co do relacji między ryzykiem a stopą zwrotu powodują, że dla portfela inwestycyjnego denominowanego w euro okres ten jest dłuższy niż dla portfela rezerw walutowych.

W ciągu 2015 roku ryzyko stopy procentowej związane z wyceną rynkową, na jakie narażony jest EBC, było ograniczone.

Papiery wartościowe nabyte w ramach programu skupu aktywów (trzech programów CBPP, programu SMP, programu ABSPP i programu PSPP) są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem utraty wartości, czyli nie podlegają aktualizacji wyceny według cen rynkowych. Tym samym zasoby tych papierów nie są narażone na ryzyko stopy procentowej związane z wyceną rynkową. Niemniej niedopasowanie między dochodem generowanym przez te papiery a kosztami z tytułu odpowiednich zobowiązań pod względem wrażliwości na zmiany stóp procentowych jest źródłem ryzyka stopy procentowej, które może niekorzystnie wpływać na wynik z tytułu odsetek. Ryzykiem tym zarządza się przez stosowanie zasad alokacji aktywów, w tym zasad i procedur gwarantujących, że zakupy będą prowadzone po odpowiednich cenach; dodatkowo ogranicza je istnienie nieoprocentowanych zobowiązań, a także ogólna struktura aktywów i pasywów w bilansie EBC. Ryzyko stopy procentowej związane z papierami wartościowymi nabytymi na potrzeby polityki pieniężnej wzrosło w ciągu 2015 roku, głównie z powodu zakupów w ramach programu PSPP. Oczekuje się jednak, że w nadchodzących latach łączny wynik z tytułu odsetek będzie dodatni, nawet gdyby zmaterializowały się najbardziej niekorzystne scenariusze dotyczące stóp procentowych (co nie wydaje się prawdopodobne).

4.1.3 Ryzyko płynności

Z uwagi na znaczenie euro jako jednej z głównych walut rezerwowych i rolę EBC jako banku centralnego, a także strukturę aktywów i pasywów, głównym źródłem narażenia EBC na ryzyko płynności są jego rezerwy walutowe, gdyż w razie potrzeby przeprowadzenia interwencji walutowej może być konieczne upłynnienie dużych kwot tych rezerw w krótkim terminie. Zarządzanie tym ryzykiem polega na takiej alokacji aktywów i stosowaniu takich limitów, aby wystarczająco duża część zasobów EBC była zainwestowana w aktywa, które można szybko upłynnić bez istotnej szkody dla ich ceny.

W ciągu 2015 roku profil ryzyka płynności w odniesieniu do portfeli EBC był zasadniczo stabilny.

⁸ Zmodyfikowany średni okres zwrotu (*modified duration*) to miara wrażliwości wartości portfeli na równoległe przesunięcia krzywych rentowności.

4.2 Ryzyko operacyjne

Główne cele systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w EBC obejmują: (a) przyczynianie się do wypełnienia misji i celów EBC oraz (b) ochronę jego reputacji i innych aktywów przed stratami, nadużyciami i szkodami.

W systemie zarządzania ryzykiem operacyjnym każdy pion odpowiada za identyfikację i ocenę własnego ryzyka operacyjnego, reagowanie na nie, informowanie o nim oraz jego monitorowanie, a także za mechanizmy kontroli ryzyka. Jednostki organizacyjne pełniące funkcje przekrojowe stosują mechanizmy kontrolne na poziomie całego banku, przy czym strategię reagowania na ryzyko i procedury jego akceptacji powinny być zgodne z ogólnymi zasadami tolerancji na ryzyko obowiązującymi w EBC. Zasady te są powiązane z matrycą, na której zestawia się wpływ ryzyka z prawdopodobieństwem jego wystąpienia (według kryteriów ilościowych i jakościowych).

Zasady postępowania w dziedzinie zarządzania ryzykiem operacyjnym i ciągłości działania opracowuje wyznaczona do tego komórka, która zapewnia także pomoc metodologiczną w tym zakresie jednostkom będącym właścicielem ryzyka i odpowiedzialnym za mechanizmy jego kontroli. Składa ona ponadto Komitetowi ds. Ryzyka Operacyjnego i Zarządowi roczne i doraźne sprawozdania na temat ryzyk operacyjnych oraz wspiera organy decyzyjne w nadzorze zwierzchnim nad zarządzaniem tymi ryzykami i mechanizmami ich kontroli. Poza tym koordynuje i realizuje program zapewnienia ciągłości działania, w tym prowadzi regularne testy i przeglądy odnośnych rozwiązań dotyczących działań EBC krytycznych z punktu widzenia czasu, a w razie poważnego zakłócenia działalności wspiera zespół zarządzania kryzysowego (wraz z jego jednostkami pomocniczymi) i odpowiednie pionosy.

5 Zasoby finansowe

Kapitał

W związku z wprowadzeniem przez Litwę z dniem 1 stycznia 2015 wspólnej waluty Lietuvos bankas przekazał do EBC w tej dacie kwotę 43 mln EUR. W rezultacie na dzień 31 grudnia 2015 opłacony kapitał EBC wyniósł 7740 mln EUR. Szczegółowe informacje o kapitale przedstawiono w rocznym sprawozdaniu finansowym w nocie 15.1 „Kapitał”.

Rezerwa na ryzyka: kursowe, stopy procentowej, kredytowe i zmian ceny złota

Z uwagi na wysoki stopień narażenia na ryzyka finansowe wymienione w punkcie 4 EBC utrzymuje rezerwę na ryzyka: kursowe, stopy procentowej, kredytowe i zmian ceny złota. Poziom tej rezerwy i zasadność jej dalszego utrzymywania weryfikuje się

co roku z uwzględnieniem różnych czynników, w tym przede wszystkim wielkości zasobu aktywów obciążonych ryzykiem, stopnia materializacji ryzyka w bieżącym roku obrotowym, wyników przewidywanych na nadchodzący rok oraz oceny ryzyka obejmującej wyliczenie wartości zagrożonej (VaR) dla aktywów obciążonych ryzykiem, stosowanej konsekwentnie w kolejnych okresach. Wysokość rezerwy na ryzyko łącznie z kwotą ogólnego funduszu rezerwowego EBC nie może przekroczyć wysokości kapitału opłaconego przez krajowe banki centralne strefy euro.

Na dzień 31 grudnia 2014 rezerwa na ryzyka kursowe, stopy procentowej, kredytowe i zmian ceny złota wyniosła 7575 mln EUR. Z dniem 1 stycznia 2015 Lietuvos bankas wpłacił 45 mln EUR, w związku z czym wielkość tej rezerwy wzrosła do 7620 mln EUR. Kwota ta jest równa wysokości kapitału EBC opłaconego przez krajowe banki centralne ze strefy euro na 31 grudnia 2015.

Różnice z wyceny

Niezrealizowane zyski z tytułu złota, walut obcych i papierów wartościowych podlegające aktualizacji wyceny nie są wykazywane jako przychód w rachunku zysków i strat, lecz ujmowane bezpośrednio w bilansie EBC po stronie pasywów na koncie różnic z wyceny. Salda te mogą zostać wykorzystane do amortyzacji ewentualnych niekorzystnych zmian cen i kursów walutowych, stanowią więc bufor finansowy wzmacniający odporność EBC na związane z tym ryzyka.

Na koniec grudnia 2015 łączna kwota różnic z wyceny z tytułu złota, walut obcych i papierów wartościowych wynosiła 25,0 mld EUR⁹ (2014: 20,2 mld EUR). Więcej informacji można znaleźć w opisie zasad rachunkowości i nocie 14 do bilansu „Różnice z wyceny”.

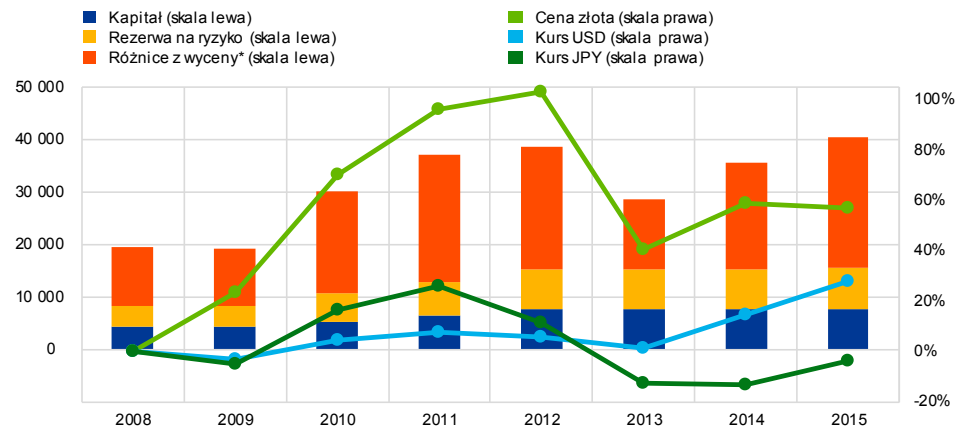
Na wykresie 1 przedstawiono, jak kształtowały się wyżej wymienione zasoby finansowe EBC oraz główne kursy walutowe i cena złota w latach 2008–2015. W okresie tym (a) wysokość opłaconego kapitału EBC wzrosła prawie dwukrotnie, głównie w wyniku decyzji Rady Prezesów z 2010 roku o podwyższeniu kapitału subskrybowanego, (b) wysokość rezerwy na ryzyko wzrosła do kwoty równej kapitałowi opłaconemu przez krajowe banki centralne ze strefy euro, zaś (c) poziom różnic z wyceny wykazywał znaczną zmienność, przede wszystkim wskutek wahań kursów walutowych i ceny złota.

⁹ Pozycja „Różnice z wyceny” obejmuje ponowną wycenę świadczeń po okresie zatrudnienia.

Wykres 1

Zasoby finansowe EBC, główne kursy walutowe i cena złota¹⁰ w latach 2008–2015

(mln EUR; zmiana procentowa wobec 2008)

* Łączna kwota różnic z wyceny złota, walut obcych i papierów wartościowych
Źródło: EBC.

¹⁰ Zmiany głównych kursów walutowych i ceny złota przedstawiono jako zmianę procentową w stosunku do poziomu na koniec 2008.

Wpływ głównych działań EBC na sprawozdanie finansowe

Poniższa tabela przedstawia główne operacje i funkcje realizowane przez EBC w ramach jego mandatu oraz ich wpływ na sprawozdanie finansowe.

Operacja lub funkcja	Wpływ na roczne sprawozdanie finansowe EBC
Operacje polityki pieniężnej	Standardowe operacje polityki pieniężnej są prowadzone w trybie zdecentralizowanym przez krajowe banki centralne należące do Eurosystemu, w związku z czym nie wpływają bezpośrednio na roczne sprawozdanie finansowe EBC.
Papiery wartościowe utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej (trzy CBPP, SMP, ABSPP i PSPP)	Papiery zakupione przez EBC są wykazywane w pozycji „Papiery wartościowe na potrzeby polityki pieniężnej”. Wycenia się je według zamortyzowanego kosztu i co najmniej raz w roku poddaje testowi na utratę wartości. Naliczone odsetki kuponowe oraz amortyzację premii lub dyskonta ujmuje się w rachunku zysków i strat ¹¹ .
Działalność inwestycyjna (zarządzanie rezerwami dewizowymi i funduszami własnymi)	Rezerwy dewizowe EBC są wykazywane w bilansie ¹² lub ujmowane pozabilansowo do dnia rozliczenia. Portfel funduszy własnych EBC jest wykazywany w bilansie, głównie w pozycji „Inne aktywa finansowe”. Wynik z tytułu odsetek, w tym naliczone odsetki kuponowe oraz amortyzację premii lub dyskonta, ujmuje się w rachunku zysków i strat ¹³ . Niezrealizowane straty cenowe i kursowe ponad wysokość ujętych wcześniej niezrealizowanych zysków oraz zrealizowane zyski i straty z tytułu sprzedaży papierów wartościowych także wykazywane są w rachunku zysków i strat ¹⁴ , natomiast niezrealizowane zyski są ujmowane w bilansie w pozycji „Różnice z wyceny”.
Systemy płatności (TARGET2)	Salda w ramach Eurosystemu pomiędzy krajowymi bankami centralnymi ze strefy euro a EBC wynikające z TARGET2 przedstawia się w bilansie EBC w ujęciu netto jako jedno saldo, po stronie aktywów lub pasywów. Odsetki od tych sald ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycjach „Pozostałe przychody z tytułu odsetek” i „Pozostałe koszty z tytułu odsetek”.
Obieg banknotów	Na EBC przypada 8% całkowitej wartości banknotów euro w obiegu. Udział ten jest zabezpieczony na należnościach od krajowych banków centralnych, oprocentowanych według stopy podstawowych operacji refinansujących. Odsetki te wykazuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu odsetek związane z przydziałem banknotów euro w ramach Eurosystemu”. Koszty międzynarodowego transportu banknotów euro z drukarni do krajowych banków centralnych (dostawy nowych banknotów) oraz między krajowymi bankami centralnymi (wyrównywanie niedoborów za pomocą zapasów) pokrywa centralnie EBC. Są one wykazywane w rachunku zysków i strat w pozycji „Usługi produkcji banknotów”.
Nadzór bankowy	Roczne koszty ponoszone przez EBC w związku z zadaniami nadzorczymi są przez niego odzyskiwane w rocznych opłatach nadzorczych pobieranych od nadzorowanych banków. Opłaty te są wykazywane w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu opłat i prowizji”.

¹¹ W pozycjach „Pozostałe przychody z tytułu odsetek” i „Pozostałe koszty z tytułu odsetek”.

¹² Głównie w pozycjach „Złoto i należności w złocie”, „Należności od nierezydentów strefy euro w walutach obcych”, „Należności od rezydentów strefy euro w walutach obcych” oraz „Zobowiązania wobec nierezydentów strefy euro w walutach obcych”.

¹³ Przychody związane z rezerwami walutowymi EBC są wykazywane w pozycji „Przychody z tytułu odsetek od dewizowych aktywów rezerwowych”, natomiast przychody i koszty odsetkowe dotyczące funduszy własnych w pozycjach „Pozostałe przychody z tytułu odsetek” i „Pozostałe koszty z tytułu odsetek”.

¹⁴ Głównie w pozycjach „Odpisy aktualizujące wartość aktywów i pozycji finansowych” i „Zrealizowane zyski/straty z tytułu operacji finansowych”.

Wynik finansowy za rok 2015

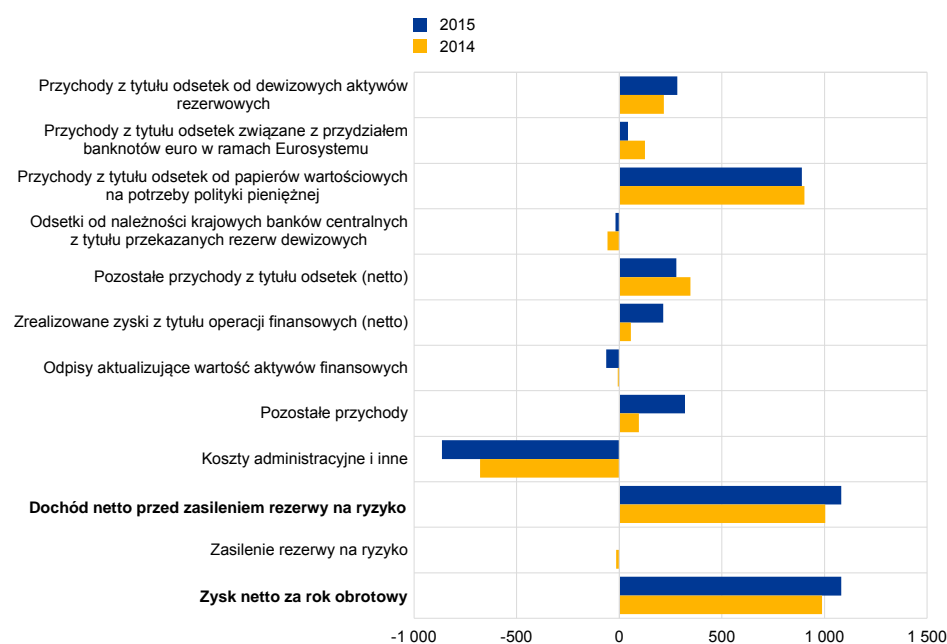
Zysk netto EBC za rok 2015 wyniósł 1082 mln EUR (2014: 989 mln EUR).

Na wykresie 2 przedstawiono pozycje rachunku zysków i strat EBC za rok 2015 w porównaniu z 2014.

Wykres 2

Pozycje rachunku zysków i strat EBC za lata 2015 i 2014

(mln EUR)

Źródło: EBC.

Najważniejsze kwestie

- Wynik z tytułu odsetek w 2015 obniżył się do 1475 mln EUR, z poziomu 1536 mln EUR w 2014. Przyczynił się do tego spadek przychodów odsetkowych z tytułu udziału EBC w łącznej wartości banknotów euro w obiegu (wynikający z niższej średniej stopy procentowej podstawowych operacji refinansujących w 2015), a także spadek przychodów odsetkowych z tytułu portfela funduszy własnych. Oddziaływanie tych spadków zostało częściowo zrównoważone przez (a) wzrost przychodów z tytułu odsetek od dewizowych aktywów rezerwowych, wynikający z aprecjacji dolara wobec euro oraz wyższych przychodów odsetkowych na portfelu papierów wartościowych denominowanych w dolarach amerykańskich, oraz (b) spadek kosztów odsetkowych związanych z należnościami krajowych banków centralnych ze strefy euro z tytułu dewizowych aktywów rezerwowych przekazanych do EBC.
- Przychody odsetkowe z tytułu papierów wartościowych zakupionych na potrzeby polityki pieniężnej minimalnie się obniżyły: z 903 mln EUR w 2014 do

890 mln EUR w 2015. Obniżenie się przychodów odsetkowych wskutek upływu terminu zapadalności papierów wartościowych nabytych w ramach programu SMP i pierwszych dwóch programów skupu obligacji zostało prawie całkowicie skompensowane przez przychody odsetkowe z tytułu rozszerzonego programu skupu aktywów¹⁵.

- Odpisy aktualizujące wartość aktywów finansowych zmniejszyły się w 2015 o 56 mln EUR, do 64 mln EUR, głównie z powodu ogólnego spadku cen rynkowych papierów wartościowych z portfela dolarowego.
- Łączne koszty administracyjne EBC, w tym amortyzacja, w 2015 wyniosły 864 mln EUR, wobec 677 mln EUR w 2014. Ich wzrost był spowodowany głównie rozpoczęciem amortyzacji głównej siedziby EBC oraz wyższymi kosztami poniesionymi w związku z Jednolitym Mechanizmem Nadzorczym. W 2015 koszty te zostały w całości pokryte przez opłaty nadzorcze nałożone na nadzorowane podmioty, podczas gdy w 2014 EBC odzyskał w ten sposób jedynie koszty poniesione w listopadzie i grudniu. W rezultacie pozostałe przychody w 2015 wzrosły do 320 mln EUR (2014: 96 mln EUR).

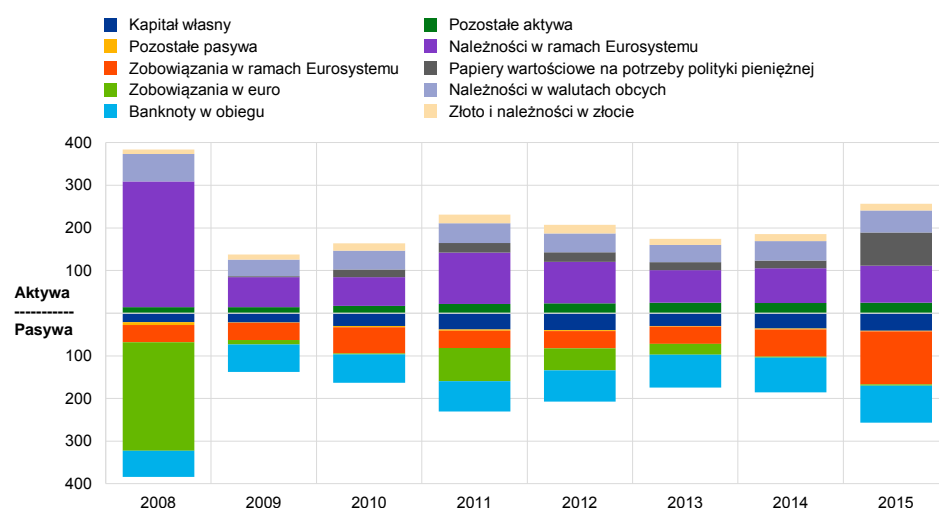
8 Sprawozdania finansowe EBC w długim okresie

Wykresy 3 i 4 przedstawiają, jak zmieniały się łączna wartość i pozycje składowe bilansu i rachunku zysków i strat EBC w latach 2008–2015.

Wykres 3

Zmiany bilansu EBC w latach 2008–2015¹⁶

(mld EUR)

Źródło: EBC.

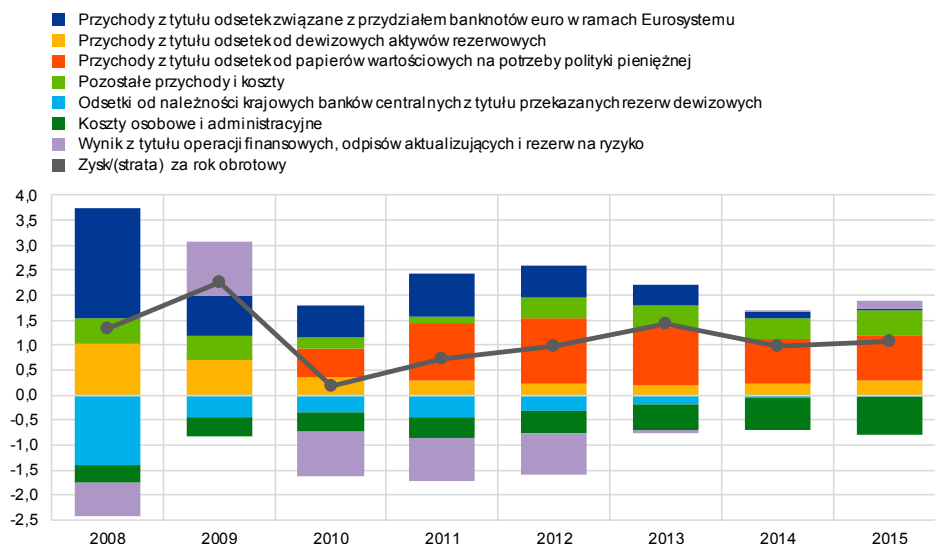
¹⁵ Rozszerzony program skupu aktywów (APP) obejmuje programy: CBPP3, ABSPP i PSPP. Więcej informacji o programie APP można znaleźć na [stronie internetowej EBC](#).

¹⁶ Wykres opiera się na wartościach na koniec roku.

Wykres 4

Zmiany rachunku zysków i strat EBC w latach 2008–2015

(mld EUR)

Źródło: EBC.

Zmniejszenie się sumy bilansowej w porównaniu z rokiem 2008 wynikało głównie z poprawy warunków finansowania w dolarach amerykańskich dla kontrahentów Eurosystemu i związanego z tym stopniowego ograniczania oferowanych przez Eurosystem operacji zasilających w płynność w dolarach. Znalazło to odzwierciedlenie w spadku należności EBC w ramach Eurosystemu i jego zobowiązań denominowanych w euro. Jednak w czwartym kwartale 2014 bilans EBC zaczął rosnąć w miarę nabywania obligacji zabezpieczonych i papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami w ramach programów CBPP3 i ABSPP. W 2015 bilans nadal rósł w związku z zakupami papierów wartościowych wyemitowanych przez rządy ze strefy euro po wprowadzeniu programu PSPP. Zakupy dokonane w ramach wszystkich tych programów były rozliczane poprzez konta w systemie TARGET2, w związku z czym spowodowały odpowiedni wzrost zobowiązań EBC w ramach Eurosystemu.

Na kształtowanie się zysku netto EBC w omawianym okresie wpływały następujące czynniki:

- Obniżyła się stopa procentowa podstawowych operacji refinansujących, przez co znacznie zmalały dochody EBC z renty menniczej. Średnia stopa za 2015 wyniosła 0,05%, wobec 4% w 2008. W efekcie przychody odsetkowe z tytułu banknotów w obiegu spadły z 2,2 mld EUR w 2008 do 0,04 mld EUR w 2015.
- Rosła rezerwa na ryzyka: kursowe, stopy procentowej, kredytowe i zmian ceny złota, zwłaszcza w latach 2010–2012. W okresie tym przeniesiono do tej rezerwy w sumie 3,5 mld EUR, więc o tyle samo zmniejszył się zysk wykazany w rachunku zysków i strat.

- Stopniowo malały przychody z tytułu odsetek od dewizowych aktywów rezerwowych – z 1,0 mld EUR w 2008 do 0,2 mld EUR w 2013 – głównie z powodu spadku rentowności dolara amerykańskiego i wynikającego stąd obniżenia się przychodów odsetkowych z tytułu portfela dolarowego. W ciągu ostatnich dwóch lat trend ten się jednak odwrócił i w 2015 przychody te wyniosły 0,3 mld EUR.
- Przez ostatnich sześć lat przeciętnie 54% łącznych przychodów odsetkowych netto generowały papiery wartościowe nabyte w ramach programów skupu aktywów.
- W ciągu ostatnich dwóch lat tworzenie SSM i jego działalność przyczyniły się do znacznego wzrostu liczby pracowników i kosztów administracyjnych. Od listopada 2014 koszty z tego tytułu są jednak refundowane przez opłaty pobierane od nadzorowanych podmiotów.

Sprawozdanie finansowe EBC

Bilans na dzień 31 grudnia 2015

AKTYWA	NR NOTY	2015 EUR	2014 EUR
Złoto i należności w zlocie	1	15 794 976 324	15 980 317 601
Należności od nierezydentów strefy euro w walutach obcych	2		
Należności od MFW	2.1	714 825 534	669 336 060
Środki na rachunkach w bankach, inwestycje w papiery wartościowe, kredyty zagraniczne i inne aktywa zagraniczne	2.2	49 030 207 257	43 730 904 005
		49 745 032 791	44 400 240 065
Należności od rezydentów strefy euro w walutach obcych	2.2	1 862 714 832	1 783 727 949
Pozostałe należności od instytucji kredytowych strefy euro w euro	3	52 711 983	2 120 620
Papiery wartościowe rezydentów strefy euro w euro	4		
Papiery wartościowe na potrzeby polityki pieniężnej	4.1	77 808 651 858	17 787 948 367
Należności w ramach Eurosystemu	5		
Należności z tytułu przydziału banknotów euro w ramach Eurosystemu	5.1	86 674 472 505	81 322 848 550
Pozostałe aktywa	6		
Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne	6.1	1 263 646 830	1 249 596 659
Inne aktywa finansowe	6.2	20 423 917 583	20 626 359 858
Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	6.3	518 960 866	319 624 726
Rozliczenia międzyokresowe	6.4	1 320 068 350	725 224 031
Pozycje różne	6.5	1 180 224 603	1 092 627 246
		24 706 818 232	24 013 432 520
Aktywa razem		256 645 378 525	185 290 635 672

PASYWA	NR NOTY	2015 EUR	2014 EUR
Banknoty w obiegu	7	86 674 472 505	81 322 848 550
Zobowiązania wobec innych rezydentów strefy euro w euro	8		
Pozostałe zobowiązania	8.1	1 026 000 000	1 020 000 000
Zobowiązania wobec nierezydentów strefy euro w euro	9	2 330 804 192	900 216 447
Zobowiązania wobec nierezydentów strefy euro w walutach obcych	10		
Depozyty, salda na rachunkach, pozostałe zobowiązania	10.1	0	458 168 063
Zobowiązania w ramach Eurosystemu	11		
Zobowiązania stanowiące równowartość przekazanych rezerw dewizowych	11.1	40 792 608 418	40 553 154 708
Pozostałe zobowiązania w ramach Eurosystemu (netto)	11.2	83 083 520 309	23 579 372 965
		123 876 128 727	64 132 527 673
Pozostałe pasywa	12		
Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	12.1	392 788 148	178 633 615
Rozliczenia międzyokresowe	12.2	95 543 989	96 191 651
Pozycje różne	12.3	891 555 907	869 549 503
		1 379 888 044	1 144 374 769
Rezerwy celowe	13	7 703 394 185	7 688 997 634
Różnice z wyceny	14	24 832 823 174	19 937 644 696
Kapitał i rezerwy kapitałowe	15		
Kapitał	15.1	7 740 076 935	7 697 025 340
Zysk za rok bieżący		1 081 790 763	988 832 500
Pasywa razem		256 645 378 525	185 290 635 672

Rachunek zysków i strat za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015

	NR NOTY	2015 EUR	2014 EUR
Przychody z tytułu odsetek od dewizowych aktywów rezerwowych	22.1	283 205 941	217 003 159
Przychody z tytułu odsetek związane z przydziałem banknotów euro w ramach Eurosystemu	22.2	41 991 105	125 806 228
Pozostałe przychody z tytułu odsetek	22.4	2 168 804 955	2 512 243 088
<i>Przychody z tytułu odsetek</i>		<i>2 494 002 001</i>	<i>2 855 052 475</i>
Odsetki od należności krajowych banków centralnych z tytułu przekazanych rezerw dewizowych	22.3	(17 576 514)	(57 015 146)
Pozostałe koszty z tytułu odsetek	22.4	(1 001 272 846)	(1 262 336 836)
<i>Koszty z tytułu odsetek</i>		<i>(1 018 849 360)</i>	<i>(1 319 351 982)</i>
Wynik z tytułu odsetek	22	1 475 152 641	1 535 700 493
Zrealizowane zyski/straty z tytułu operacji finansowych	23	214 433 730	57 260 415
Odpisy aktualizujące wartość aktywów i pozycji finansowych	24	(64 053 217)	(7 863 293)
Zmiana stanu rezerw na ryzyka: kursowe, stopy procentowej, kredytowe i zmian ceny złota		0	(15 009 843)
Wynik netto z tytułu operacji finansowych, odpisów aktualizujących i rezerw na ryzyko		150 380 513	34 387 279
Wynik z tytułu opłat i prowizji	25, 26	268 332 261	28 158 654
Przychody z tytułu akcji i udziałów	27	908 109	780 935
Pozostałe przychody	28	51 023 378	67 253 502
Przychody netto ogółem		1 945 796 902	1 666 280 863
Koszty osobowe	29	(440 844 142)	(301 142 390)
Koszty administracyjne	30	(351 014 617)	(353 579 537)
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych		(64 017 361)	(15 312 728)
Usługi produkcji banknotów	31	(8 130 019)	(7 413 708)
Zysk za rok bieżący		1 081 790 763	988 832 500

Frankfurt nad Menem, 9 lutego 2016

Europejski Bank Centralny

Mario Draghi
Prezes

Zasady (polityka) rachunkowości¹⁷

Format i prezentacja sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe EBC opracowano w taki sposób, by rzetelnie przedstawiało sytuację finansową EBC oraz wyniki jego działalności. Sprawozdanie finansowe sporządzono zgodnie z niżej opisanymi zasadami (polityką) rachunkowości¹⁸, uznanymi przez Radę Prezesów EBC za właściwe z uwagi na charakter działalności banku centralnego.

Podstawowe zasady rachunkowości

Zastosowano następujące podstawowe zasady rachunkowości: zasadę rzeczywistości gospodarczej i przejrzystości, ostrożności, ujęcia zdarzeń następujących po dniu bilansowym, istotności, kontynuacji działania, memoriału, spójności i porównywalności.

Ujmowanie aktywów i zobowiązań

Aktywa i zobowiązania ujmuje się w bilansie, gdy uprawdopodobni się otrzymanie lub przekazanie przez EBC przyszłych korzyści ekonomicznych z ich tytułu, zasadniczo wszystkie związane z nimi ryzyka i korzyści zostały przeniesione na EBC, a koszt wytworzenia lub wartość aktywów bądź wysokość zobowiązań można wiarygodnie ustalić.

Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, zmodyfikowaną w celu uwzględnienia rynkowej wyceny rynkowych papierów wartościowych (oprócz przeznaczonych na potrzeby polityki pieniężnej), złota oraz wszystkich pozostałych aktywów i zobowiązań – zarówno bilansowych, jak i pozabilansowych – w walutach obcych.

Transakcje dotyczące aktywów i zobowiązań finansowych są ujęte w sprawozdaniu według daty rozliczenia.

Transakcje na instrumentach finansowych w walutach obcych, z wyjątkiem transakcji spot na papierach wartościowych, wykazuje się pozabilansowo na dzień transakcji.

¹⁷ Szczegółowe zasady rachunkowości EBC określa decyzja EBC/2010/21 z dnia 11 listopada 2010, Dz.U. L 35 z 9.2.2011, s. 1, której ostatnią nowelizacją stanowi decyzja EBC/2015/26 z 2 lipca 2015, Dz.U. L 193 z 21.7.2015, s. 134.

¹⁸ Zasady te są zgodne z przepisem art. 26 ust. 4 Statutu ESBC, zawierającym wymóg stosowania ujednoliconego podejścia do zasad rachunkowości i sprawozdawczości finansowej w zakresie operacji Eurosystemu.

W dacie rozliczenia zapisy pozabilansowe są odwracane, a transakcje ujmowane w bilansie. Zakup i sprzedaż walut obcych wpływają na pozycję walutową netto na dzień transakcji; zrealizowane zyski i straty ze sprzedaży również oblicza się na datę transakcji. Narosłe odsetki, premie i dyskonto dotyczące instrumentów finansowych w walutach obcych są obliczane i ujmowane codziennie, oraz codziennie uwzględniane w pozycji walutowej.

Aktywa i zobowiązania w złocie i walutach obcych

Aktywa i zobowiązania w walutach obcych przelicza się na euro po kursie obowiązującym na dzień bilansowy. Przychody i koszty przelicza się według kursu obowiązującego na dzień ujęcia. Aktualizację wyceny aktywów i zobowiązań w walutach obcych, zarówno bilansowych, jak i pozabilansowych, przeprowadza się dla każdej waluty oddzielnie.

Aktualizację wyceny aktywów i zobowiązań w walutach obcych według cen rynkowych przeprowadza się odrębnie od aktualizacji według kursów walutowych.

Złoto wycenia się po cenie rynkowej obowiązującej na koniec roku obrotowego. Nie stosuje się rozróżnienia pomiędzy różnicami z wyceny cenowej i kursowej złota. Przeprowadza się tylko jedną wycenę na podstawie ceny uncji złota wyrażonej w euro, która dla roku zakończony 31 grudnia 2015 została wyprowadzona z kursu euro do dolara amerykańskiego na dzień 31 grudnia 2015.

Specjalne prawa ciągnięcia (SDR) są zdefiniowane jako koszyk walut. Na potrzeby wyceny zasobów SDR w posiadaniu EBC ich wartość obliczono jako ważoną sumę kursów czterech głównych walut (dolara amerykańskiego, euro, jena japońskiego i funta szterlinga) w przeliczeniu na euro na dzień 31 grudnia 2015.

Papiery wartościowe

Papiery wartościowe na potrzeby polityki pieniężnej

Papiery wartościowe utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem utraty wartości.

Pozostałe papiery wartościowe

Rynkowe papiery wartościowe (oprócz przeznaczonych na potrzeby polityki pieniężnej) i równorzędne aktywa wycenia się pojedynczo: albo po średnich cenach rynkowych, albo według odpowiedniej krzywej dochodowości na dzień bilansowy. Na potrzeby wyceny nie wydziela się opcji wbudowanych w papiery wartościowe. W roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2015 zastosowano średnie ceny rynkowe z 30 grudnia 2015. Niepłynne akcje i udziały wycenia się po koszcie z uwzględnieniem utraty wartości.

Ustalanie wyniku finansowego

Przychody i koszty ujmuje się w okresie, w którym zostały osiągnięte lub poniesione¹⁹. Zrealizowane zyski i straty ze sprzedaży walut obcych, złota i papierów wartościowych ujmuje się w rachunku zysków i strat, a oblicza według średniego kosztu tych aktywów.

Niezrealizowane zyski nie są ujmowane jako przychody, lecz przenoszone bezpośrednio na konto różnic z wyceny.

Niezrealizowane straty wykazuje się w rachunku zysków i strat, jeżeli na koniec roku ich kwota przekracza wcześniejsze zyski z wyceny ujęte na odpowiednim koncie różnic z wyceny. Niezrealizowane straty z tytułu określonego papieru wartościowego, waluty lub złota nie podlegają kompensacie z niezrealizowanymi zyskami z tytułu innych papierów wartościowych, walut lub złota. W wypadku gdy niezrealizowana strata na takiej pozycji jest wykazywana w rachunku zysków i strat, średni koszt tej pozycji zostaje obniżony do wysokości kursu lub ceny rynkowej na koniec roku. Niezrealizowane straty z tytułu swapów procentowych ujęte w rachunku zysków i strat na koniec roku podlegają rozliczeniu w kolejnych latach.

Straty z tytułu utraty wartości wykazuje się w rachunku zysków i strat i nie odwraca się ich w kolejnych latach, chyba że utrata wartości się zmniejszyła, a zmniejszenie to można powiązać z konkretnym zdarzeniem, które nastąpiło po początkowym ujęciu utraty wartości.

Premię i dyskonto z tytułu zakupionych papierów wartościowych oblicza się i ujmuje w przychodach z tytułu odsetek, zaś amortyzuje do upływu terminu zapadalności tych papierów.

Transakcje odwracalne

Transakcje odwracalne to operacje, w których EBC kupuje lub sprzedaje aktywa na podstawie umów z przyrzeczeniem odkupu bądź przeprowadza zabezpieczone operacje kredytowe.

Umowa z udzielonym przyrzeczeniem odkupu (repo) polega na sprzedaży papierów wartościowych za gotówkę z jednoczesnym zobowiązaniem do odkupu tych papierów od kontrahenta w określonym terminie i po uzgodnionej cenie. Umowy repo wykazuje się w pasywach bilansu jako zabezpieczone depozyty. Papiery wartościowe sprzedane w ramach umów repo pozostają w bilansie EBC.

Umowa z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu (reverse repo) polega na kupnie papierów wartościowych za gotówkę z jednoczesnym zobowiązaniem do ich odsprzedaży kontrahentowi w określonym terminie i po uzgodnionej cenie. Umowy

¹⁹ W odniesieniu do rozliczeń międzyokresowych i rezerw celowych z tytułu kosztów administracyjnych stosuje się minimalny próg 100 000 EUR.

reverse repo wykazuje się w aktywach bilansu jako zabezpieczone pożyczki, ale nie uwzględnia się ich w zasobach papierów wartościowych EBC.

Transakcje odwracalne (w tym pożyczki papierów wartościowych) dokonywane w ramach programu automatycznych pożyczek papierów wartościowych ujmują się w bilansie jedynie wówczas, gdy na rachunku EBC zostało złożone zabezpieczenie w gotówce. W 2015 roku EBC nie otrzymał takiego zabezpieczenia.

Instrumenty pozabilansowe

Przy obliczaniu zysków i strat z tytułu różnic kursowych w pozycji walutowej netto uwzględnia się instrumenty walutowe, tj. walutowe transakcje forward, terminowe części swapów walutowych i inne instrumenty polegające na wymianie jednej waluty na inną w przyszłym terminie.

Aktualizację wyceny instrumentów na stopy procentowe przeprowadza się dla każdego instrumentu oddzielnie. Dienne zmiany wysokości zmiennego depozytu, który zabezpiecza otwarte kontrakty futures na stopy procentowe, oraz swapy procentowe rozliczane za pośrednictwem partnera centralnego ujmują się w rachunku zysków i strat. Transakcje forward na papierach wartościowych i swapy procentowe nierozliczane przez partnera centralnego wycenia się według ogólnie przyjętych metod wyceny na podstawie dostępnych cen i stóp rynkowych oraz współczynników dyskonta za okres od dnia rozliczenia do dnia wyceny.

Zdarzenia po dniu bilansowym

Wartości aktywów i zobowiązań koryguje się o zdarzenia zaistniałe między dniem bilansowym a dniem, w którym Zarząd zezwala na przekazanie rocznego sprawozdania finansowego EBC Radzie Prezesów do zatwierdzenia, jeżeli zdarzenia te mają istotny wpływ na stan aktywów lub pasywów na dzień bilansowy.

Ważne zdarzenia po dniu bilansowym, które nie wpływają na stan aktywów i pasywów na dzień bilansowy, ujawnia się w notach do sprawozdania finansowego.

Salda w ramach ESBC / salda w ramach Eurosystemu

Salda w ramach ESBC wynikają przede wszystkim z płatności transgranicznych w obrębie UE rozliczanych w euro w pieniądzu banku centralnego. Transakcje te są w większości inicjowane przez podmioty prywatne (tj. instytucje kredytowe, przedsiębiorstwa i osoby fizyczne). Rozliczane są w systemie TARGET2 (system transeuropejskiego zautomatyzowanego błyskawicznego rozrachunku brutto w czasie rzeczywistym) i powodują powstanie sald wzajemnych rozliczeń na rachunkach banków centralnych UE w tym systemie. Salda te są codziennie kompensowane, a następnie przenoszone na EBC, dzięki czemu na koniec dnia każdy krajowy bank centralny ma tylko jedno saldo wzajemnych rozliczeń – wobec

EBC. Saldo to w księgach EBC reprezentuje należność lub zobowiązanie netto poszczególnych krajowych banków centralnych wobec reszty ESBC. Salda w ramach Eurosystemu między krajowymi bankami centralnymi ze strefy euro a EBC wynikające z TARGET2, podobnie jak inne salda w ramach Eurosystemu denominowane w euro (np. tymczasowy podział zysku między krajowe banki centralne), przedstawia się w bilansie EBC w ujęciu netto jako jedno saldo, po stronie aktywów lub pasywów, i wykazuje w pozycji „Pozostałe należności w ramach Eurosystemu (netto)” lub „Pozostałe zobowiązania w ramach Eurosystemu (netto)”. Salda w ramach ESBC pomiędzy krajowymi bankami centralnymi spoza strefy euro a EBC wynikające z uczestnictwa w systemie TARGET2²⁰ wykazuje się w pozycji „Zobowiązania wobec nierezydentów strefy euro w euro”.

Salda w ramach Eurosystemu wynikające z przydziału banknotów euro w Eurosystemie wykazuje się w ujęciu netto jako jedno saldo aktywów w pozycji „Należności z tytułu przydziału banknotów euro w ramach Eurosystemu” (zob. punkt „Banknoty w obiegu” w opisie zasad rachunkowości).

Salda w ramach Eurosystemu wynikające z przekazania do EBC dewizowych aktywów rezerwowych przez krajowe banki centralne przystępujące do Eurosystemu są denominowane w euro i wykazywane w pozycji „Zobowiązania stanowiące równowartość przekazanych rezerw dewizowych”.

Ujęcie księgowe aktywów trwałych

Aktywa trwałe, w tym wartości niematerialne i prawne, ale z wyłączeniem gruntów i dzieł sztuki, wycenia się według kosztu pomniejszonego o amortyzację. Grunty i dzieła sztuki wycenia się według kosztu. Na potrzeby amortyzacji głównej siedziby EBC koszty przypisuje się do właściwych pozycji składowych aktywów, które będą amortyzowane przez przewidywany okres ich użytkowania. Amortyzację nalicza się metodą liniową za przewidywany okres użytkowania składnika aktywów, począwszy od następnego kwartału po przekazaniu go do użytkowania. Do głównych kategorii aktywów stosuje się następujące okresy użytkowania:

Budynki	20, 25 lub 50 lat
Instalacje techniczne	10 lub 15 lat
Urządzenia techniczne	4, 10 lub 15 lat
Komputery, związane z nimi oprogramowanie i sprzęt oraz pojazdy mechaniczne	4 lata
Meble	10 lat

Okres amortyzacji kapitalizowanych nakładów remontowych dotyczących obecnie wynajmowanych obiektów koryguje się w celu uwzględnienia zdarzeń mających wpływ na przewidywany okres użytkowania danego składnika aktywów.

²⁰ Na dzień 31 grudnia 2015 w systemie TARGET2 uczestniczyły następujące banki centralne: Българска народна банка (Narodowy Bank Bułgarski), Danmarks Nationalbank, Narodowy Bank Polski i Banca Națională a României.

Aktywa trwałe o koszcie początkowym poniżej 10 000 EUR są odpisywane w koszty w roku nabycia.

Aktywa trwałe, które spełniają kryteria kapitalizacji, ale są jeszcze w trakcie budowy lub opracowania, ujmuje się w pozycji „Środki trwałe w budowie”. Po przekazaniu tych aktywów do użytkowania związane z nimi koszty zostają przeksięgowane do odpowiednich pozycji aktywów trwałych.

Programy emerytalne EBC, inne świadczenia po okresie zatrudnienia i pozostałe świadczenia długoterminowe

EBC prowadzi dla swoich pracowników, członków Zarządu i zatrudnianych przez siebie członków Rady ds. Nadzoru programy określonych świadczeń.

Program emerytalny dla pracowników jest finansowany z aktywów ulokowanych w długoterminowym funduszu świadczeń pracowniczych. Obowiązkowe składki odprowadzane przez EBC i pracowników wynoszą odpowiednio 19,5% i 6,7% podstawy wynagrodzenia i są uwzględniane w filarze o określonych świadczeniach. W celu uzyskania dodatkowych świadczeń pracownicy mogą odprowadzać dobrowolnie dodatkowe składki w ramach filaru o określonej składce²¹. Wielkość dodatkowych świadczeń zależy od kwoty dobrowolnych składek oraz uzyskanego z nich zwrotu.

W odniesieniu do świadczeń po okresie zatrudnienia i pozostałych świadczeń długoterminowych na rzecz członków Zarządu i zatrudnianych przez EBC członków Rady ds. Nadzoru stosuje się rozwiązanie bez wydzielonej puli aktywów. W przypadku pracowników rozwiązanie bez wydzielonej puli aktywów stosuje się do świadczeń po okresie zatrudnienia innych niż emerytalne i pozostałych świadczeń długoterminowych.

Zobowiązanie netto z tytułu określonych świadczeń

Zobowiązanie z tytułu programu określonych świadczeń wykazane w bilansie w pozycji „Pozostałe pasywa” to wartość bieżąca zobowiązania z tytułu określonych świadczeń na dzień bilansowy pomniejszona o wartość godziwą aktywów programu, z których finansowane jest to zobowiązanie.

Wysokość zobowiązania z tytułu określonych świadczeń jest obliczana co roku przez niezależnego aktuarium metodą prognozowanych uprawnień jednostkowych. Wartość bieżącą tego zobowiązania oblicza się przez zdyskontowanie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych stopą określoną na podstawie rynkowej rentowności – na dzień bilansowy – obligacji korporacyjnych w euro o wysokiej

²¹ Zgromadzone przez pracownika środki z dobrowolnych składek mogą zostać przez niego wykorzystane w momencie przejścia na emeryturę do nabycia dodatkowej emerytury. Od tego momentu emerytura ta będzie włączona do zobowiązania z tytułu określonych świadczeń.

jakości, których termin wykupu jest zbliżony do terminu realizacji odnośnego zobowiązania emerytalnego.

Zyski i straty aktuarialne mogą powstać w wyniku późniejszych korekt, gdy faktyczne wyniki różnią się od założeń aktuarialnych – lub wskutek zmian tych założeń.

Koszty netto z tytułu określonych świadczeń

Koszty netto z tytułu określonych świadczeń dzieli się na składniki wykazywane w rachunku zysków i strat oraz ponowną wycenę świadczeń po okresie zatrudnienia ujmowaną w bilansie w pozycji „Różnice z wyceny”.

Kwota netto obciążająca rachunek zysków i strat obejmuje:

- (a) koszty bieżącego zatrudnienia dotyczące określonych świadczeń naliczonych za rok obrotowy;
- (b) odsetki netto według stopy dyskontowej od zobowiązania netto z tytułu określonych świadczeń;
- (c) ponowną wycenę dotyczącą pozostałych świadczeń długoterminowych, ujętą w całości.

Kwota netto ujęta w pozycji „Różnice z wyceny” obejmuje następujące pozycje:

- (a) zyski i straty aktuarialne dotyczące zobowiązania z tytułu określonych świadczeń;
- (b) faktyczny zwrot z aktywów programu, z wyłączeniem kwot uwzględnionych w odsetkach netto od zobowiązania netto z tytułu określonych świadczeń;
- (c) wszelkie zmiany wysokości pułapu aktywów, z wyłączeniem kwot uwzględnionych jako odsetki netto od zobowiązania netto z tytułu określonych świadczeń.

Kwoty te są co roku wyceniane przez niezależnego aktuarium, tak aby zobowiązanie zostało ujęte w sprawozdaniu finansowym we właściwej wysokości.

Banknoty w obiegu

Emisję banknotów euro prowadzi Eurosystem, czyli EBC i krajowe banki centralne ze strefy euro²². Łączna wartość banknotów euro w obiegu jest rozdzielana między

²² Decyzja EBC/2010/29 z dnia 13 grudnia 2010 w sprawie emisji banknotów euro (wersja przekształcona), Dz.U. L 35 z 9.2.2011, s. 26, z późniejszymi zmianami.

banki centralne z Eurosystemu w ostatnim dniu roboczym każdego miesiąca zgodnie z kluczem przydziału banknotów²³.

Udział EBC wynosi 8% łącznej wartości banknotów euro w obiegu, jest wykazywany w bilansie w pozycji pasywów „Banknoty w obiegu” i zabezpieczony na należnościach od krajowych banków centralnych. Należności te są oprocentowane²⁴, a wykazuje się je w pozycji „Należności w ramach Eurosystemu” jako „Należności z tytułu przydziału banknotów euro w ramach Eurosystemu” (zob. punkt „Salda w ramach ESBC / salda w ramach Eurosystemu” w opisie zasad rachunkowości). Przychody z tytułu odsetek od tych należności wykazuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu odsetek związane z przydziałem banknotów euro w ramach Eurosystemu”.

Tymczasowy podział zysku

Kwota równa sumie dochodu EBC z tytułu banknotów euro w obiegu i dochodu z tytułu papierów wartościowych na potrzeby polityki pieniężnej zakupionych w ramach (a) programu dotyczącego rynków papierów wartościowych, (b) trzeciego programu skupu obligacji zabezpieczonych, (c) programu skupu papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami oraz (d) programu skupu aktywów sektora publicznego jest należna krajowym bankom centralnym ze strefy euro w roku obrotowym, w którym została naliczona. O ile Rada Prezesów nie zdecyduje inaczej, EBC rozdziela tę kwotę w styczniu następnego roku w formie tymczasowego podziału zysku²⁵. Podziałowi podlega cała kwota, chyba że przewyższa zysk netto EBC za dany rok, i z zastrzeżeniem ewentualnych decyzji Rady Prezesów o zasileniu rezerwy na ryzyka: kursowe, stopy procentowej, kredytowe i zmian ceny złota. Rada Prezesów może też zdecydować o obciążeniu dochodu z tytułu banknotów euro w obiegu kosztami poniesionymi przez EBC w związku z emisją i obsługą tych banknotów.

Inne zagadnienia

Z uwagi na charakter działalności EBC jako banku centralnego jego Zarząd uważa, że publikacja rachunku przepływów pieniężnych nie dostarczyłaby odbiorcom sprawozdania finansowego żadnych istotnych dodatkowych informacji.

Rada UE, zgodnie z art. 27 Statutu ESBC i na podstawie rekomendacji Rady Prezesów EBC, zatwierdziła wybór firmy Ernst & Young GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft na niezależnego biegłego rewidenta EBC na okres pięciu lat, do końca roku obrotowego 2017.

²³ „Klucz przydziału banknotów” oznacza wartości procentowe wynikające z uwzględnienia udziału EBC w łącznej wartości emisji banknotów euro i zastosowania klucza kapitałowego do udziału krajowych banków centralnych w tej łącznej wartości.

²⁴ Decyzja EBC/2010/23 z dnia 25 listopada 2010 w sprawie podziału dochodów pieniężnych krajowych banków centralnych państw członkowskich, których walutą jest euro (wersja przekształcona), Dz.U. L 35 z 9.2.2011, s. 17, z późniejszymi zmianami.

²⁵ Decyzja EBC (UE) 2015/298 z dnia 15 grudnia 2014 w sprawie tymczasowego podziału dochodu EBC (wersja przekształcona) (EBC/2014/57), Dz.U. L 53 z 25.2.2015, s. 24, z późniejszymi zmianami.

Noty objaśniające do bilansu

1 Złoto i należności w złocie

Na dzień 31 grudnia 2015 EBC posiadał zasoby złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości w ilości 16 229 522 uncji²⁶ (2014: 16 178 193 uncji). Wzrost tej pozycji wynikał głównie z przekazania do EBC przez Lietuvos bankas 51 329 uncji złota²⁷ po wprowadzeniu przez Litwę wspólnej waluty. Mimo wzrostu zasobów złota w 2015 ich równowartość w euro zmniejszyła się z powodu spadku ceny tego kruszcu (zob. punkt „Aktywa i zobowiązania w złocie i walutach obcych” w opisie zasad rachunkowości oraz nota 14 „Różnice z wyceny”).

2 Należności od rezydentów i nierezydentów strefy euro w walutach obcych

2.1 Należności od MFW

Pozycja ta obejmuje specjalne prawa ciągnięcia (SDR) w posiadaniu EBC na dzień 31 grudnia 2015. Wynika z porozumienia z Międzynarodowym Funduszem Walutowym (MFW) w sprawie sprzedaży i kupna SDR, na mocy którego MFW jest upoważniony do organizowania w imieniu EBC sprzedaży i kupna SDR za euro, pod warunkiem nieprzekroczenia określonego stanu minimalnego i maksymalnego. Na potrzeby rachunkowości SDR są traktowane jak waluta obca (zob. punkt „Aktywa i zobowiązania w złocie i walutach obcych” w opisie zasad rachunkowości). Wzrost równowartości w euro zasobów SDR w posiadaniu EBC wynikał głównie z aprecjacji SDR wobec euro w 2015.

²⁶ 504,8 tony.

²⁷ Transferu tego, którego łączna wartość wyniosła w przeliczeniu 50,7 mln EUR, dokonano na dzień 1 stycznia 2015.

2.2

Środki na rachunkach w bankach, inwestycje w papiery wartościowe, kredyty zagraniczne i inne aktywa zagraniczne oraz należności od rezydentów strefy euro w walutach obcych

Te dwie pozycje obejmują środki na rachunkach w bankach i kredyty w walutach obcych oraz inwestycje w papiery wartościowe w dolarach amerykańskich i jenach japońskich.

Należności od nierezydentów strefy euro	2015 EUR	2014 EUR	Zmiana EUR
Rachunki bieżące	4 398 616 340	2 618 332 591	1 780 283 749
Depozyty na rynku pieniężnym	1 666 345 182	1 035 952 558	630 392 624
Transakcje reverse repo	831 266 648	986 131 163	(154 864 515)
Inwestycje w papiery wartościowe	42 133 979 087	39 090 487 693	3 043 491 394
Razem	49 030 207 257	43 730 904 005	5 299 303 252

Należności od rezydentów strefy euro	2015 EUR	2014 EUR	Zmiana EUR
Rachunki bieżące	953 098	4 035 172	(3 082 074)
Depozyty na rynku pieniężnym	1 861 761 734	1 599 827 033	261 934 701
Transakcje reverse repo	0	179 865 744	(179 865 744)
Razem	1 862 714 832	1 783 727 949	78 986 883

Wzrost tych pozycji w 2015 wynikał głównie z aprecjacji dolara i jena względem euro.

Ponadto w związku z wprowadzeniem przez Litwę z dniem 1 stycznia 2015 wspólnej waluty Lietuvos bankas przekazał do EBC rezerwy walutowe w dolarach amerykańskich o wartości 287,9 mln EUR.

Na dzień 31 grudnia 2015 zasoby netto walut obcych w posiadaniu EBC, obejmujące dolary amerykańskie i jeny japońskie²⁸, przedstawiały się następująco:

	2015 (mln jednostek waluty)	2014 (mln jednostek waluty)
USD	46 382	45 649
JPY	1 085 596	1 080 094

²⁸ Zasoby te obejmują aktywa pomniejszone o zobowiązania w odnośnych walutach obcych, podlegające aktualizacji wyceny z tytułu różnic kursowych. Wykazuje się je w pozycjach „Należności od nierezydentów strefy euro w walutach obcych”, „Należności od rezydentów strefy euro w walutach obcych”, „Rozliczenia międzyokresowe” (po stronie aktywów), „Zobowiązania wobec nierezydentów strefy euro w walutach obcych”, „Różnice z aktualizacji wyceny instrumentów pozabilansowych” (po stronie pasywów) oraz „Rozliczenia międzyokresowe” (po stronie pasywów), z uwzględnieniem walutowych transakcji forward i swap wykazywanych pozabilansowo. Nie uwzględnia się tu zysków cenowych z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych w walutach obcych.

3 Pozostałe należności od instytucji kredytowych strefy euro w euro

Na dzień 31 grudnia 2015 pozycja ta obejmowała rachunki bieżące rezydentów strefy euro.

4 Papiery wartościowe rezydentów strefy euro w euro

4.1 Papiery wartościowe na potrzeby polityki pieniężnej

Na dzień 31 grudnia 2015 pozycja ta obejmowała papiery wartościowe nabyte przez EBC w ramach trzech programów skupu obligacji zabezpieczonych, programu dotyczącego rynków papierów wartościowych (SMP), programu skupu papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami (ABSPP) i programu skupu aktywów sektora publicznego (PSPP).

Zakupy w ramach pierwszego programu skupu obligacji zabezpieczonych zostały w pełni zrealizowane do 30 czerwca 2010, a drugi program skupu obligacji zabezpieczonych dobiegł końca 31 października 2012. Program SMP zakończył się 6 września 2012.

W 2015 do prowadzonych programów skupu aktywów – trzeciego programu skupu obligacji zabezpieczonych (CBPP3) i programu ABSPP – dodano program PSPP²⁹. Programy CBPP3, ABSPP i PSPP składają się na rozszerzony program skupu aktywów (APP)³⁰. Łączna wartość zakupów dokonywanych przez EBC i krajowe banki centralne w ramach programu APP wynosi średnio 60 mld EUR miesięcznie. Program ma być realizowany do końca marca 2017, a w każdym razie tak długo, aż Rada nie stwierdzi trwałego dostosowania ścieżki inflacji odpowiadającego jej celowi inflacyjnemu: poniżej, ale blisko 2% w średnim okresie.

Papiery wartościowe zakupione w ramach wszystkich sześciu programów wycenia się według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem utraty wartości (zob. punkt „Papiery wartościowe” w opisie zasad rachunkowości). Co roku przeprowadza się testy na utratę wartości na podstawie szacunkowej wartości odzyskiwalnej na koniec roku. Zatwierdza je Rada Prezesów. Na podstawie testów przeprowadzonych w roku obrotowym stwierdzono przekroczenie tylko jednego wskaźnika utraty wartości, dotyczącego portfela SMP. Wskaźnik ten nie wpływa na przyszłe przepływy pieniężne, jakie EBC spodziewa się otrzymać, więc w 2015 nie ujęto strat z tego tytułu.

²⁹ W ramach programu skupu aktywów sektora publicznego EBC i krajowe banki centralne mogą nabywać – na rynku wtórnym – denominowane w euro papiery wartościowe emitowane przez instytucje rządowe i samorządowe szczebla centralnego, regionalnego i lokalnego ze strefy euro oraz instytucje międzynarodowe i wielostronne banki rozwoju z tej strefy.

³⁰ Więcej informacji o programie APP można znaleźć na [stronie internetowej EBC](#).

Poniżej przedstawiono zamortyzowany koszt papierów wartościowych utrzymywanych przez EBC, a także ich wartość rynkową³¹ (która nie jest wykazywana w bilansie ani w rachunku zysków i strat, a przedstawiona została jedynie dla porównania):

	2015 EUR		2014 EUR		Zmiana EUR	
	Zamortyzowany koszt	Wartość rynkowa	Zamortyzowany koszt	Wartość rynkowa	Zamortyzowany koszt	Wartość rynkowa
Pierwszy program skupu obligacji zabezpieczonych	1 786 194 503	1 898 990 705	2 395 178 568	2 576 479 183	(608 984 065)	(677 488 478)
Drugi program skupu obligacji zabezpieczonych	933 230 549	1 013 540 352	1 249 397 951	1 367 880 767	(316 167 402)	(354 340 415)
Trzeci program skupu obligacji zabezpieczonych	11 457 444 451	11 396 084 370	2 298 798 185	2 314 787 199	9 158 646 266	9 081 297 171
Program dotyczący rynków papierów wartościowych	8 872 443 668	10 045 312 608	10 100 343 269	11 247 795 991	(1 227 899 601)	(1 202 483 383)
Program skupu papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami	15 321 905 622	15 220 939 054	1 744 230 394	1 742 441 349	13 577 675 228	13 478 497 705
Program skupu aktywów sektora publicznego	39 437 433 065	39 372 318 024	–	–	39 437 433 065	39 372 318 024
Razem	77 808 651 858	78 947 185 113	17 787 948 367	19 249 384 489	60 020 703 491	59 697 800 624

Obniżenie się zamortyzowanego kosztu portfeli utrzymywanych w ramach (a) pierwszego i drugiego programu skupu obligacji zabezpieczonych oraz (b) programu SMP wynikało z wykupu papierów.

Rada Prezesów regularnie ocenia ryzyko finansowe związane z papierami wartościowymi utrzymywanymi w ramach wszystkich programów.

5 Należności w ramach Eurosystemu

5.1 Należności z tytułu przydziału banknotów euro w ramach Eurosystemu

Na pozycję tę składają się należności EBC od krajowych banków centralnych ze strefy euro z tytułu przydziału banknotów euro w ramach Eurosystemu (zob. punkt „Banknoty w obiegu” w opisie zasad rachunkowości). Odsetki od tych należności nalicza się codziennie według ostatniej dostępnej krańcowej stopy procentowej zastosowanej przez Eurosystem w przetargach w podstawowych operacjach refinansujących (zob. nota 22.2 „Przychody z tytułu odsetek związane z przydziałem banknotów euro w ramach Eurosystemu”).

³¹ Wartości rynkowe są orientacyjne. Wyprowadza się je z kwotowań rynkowych, a w braku kwotowania – szacuje za pomocą modeli wewnętrznych stosowanych przez Eurosystem.

6 Pozostałe aktywa

6.1 Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne

Na dzień 31 grudnia 2015 pozycja ta obejmowała następujące kategorie aktywów:

	2015 EUR	2014 EUR	Zmiana EUR
Koszt			
Grunty i budynki	1 027 242 937	997 154 850	30 088 087
Instalacje techniczne	219 897 386	212 838 181	7 059 205
Sprzęt i oprogramowanie komputerowe	77 350 193	71 812 322	5 537 871
Sprzęt, meble i pojazdy mechaniczne	92 000 437	82 854 876	9 145 561
Środki trwałe w budowie	244 590	16 163 065	(15 918 475)
Pozostałe aktywa trwałe	9 453 181	8 241 408	1 211 773
Koszt razem	1 426 188 724	1 389 064 702	37 124 022
Umorzenie			
Grunty i budynki	(79 468 891)	(88 477 513)	9 008 622
Instalacje techniczne	(15 827 521)	(72 342)	(15 755 179)
Sprzęt i oprogramowanie komputerowe	(45 530 493)	(38 380 961)	(7 149 532)
Sprzęt, meble i pojazdy mechaniczne	(20 831 615)	(11 908 686)	(8 922 929)
Pozostałe aktywa trwałe	(883 374)	(628 541)	(254 833)
Umorzenie razem	(162 541 894)	(139 468 043)	(23 073 851)
Wartość księgowa netto	1 263 646 830	1 249 596 659	14 050 171

W listopadzie 2014 została przekazana do użytkowania nowa siedziba EBC, w związku z czym, zgodnie z polityką rachunkowości przyjętą przez EBC (zob. punkt „Ujęcie księgowe aktywów trwałych” w opisie zasad rachunkowości), od stycznia 2015 zaczęto naliczać amortyzację.

Spadek w pozycji „Środki trwałe w budowie” wynikał głównie z zamknięcia budowy środków trwałych związanych z nową siedzibą EBC, które na dzień 31 grudnia 2014 były jeszcze nieukończone, i przeksięgowania kosztów z tego tytułu do odpowiednich pozycji aktywów w 2015. Przeksięgowania te, a także inne działania związane z nową siedzibą EBC, spowodowały w roku obrotowym wzrost pozycji „Grunty i budynki”.

Spadek umorzenia gruntów i budynków w 2015 był skutkiem odpisania skapitalizowanych nakładów remontowych związanych ze środkami, które nie były już użytkowane.

6.2 Inne aktywa finansowe

Pozycja ta obejmuje zainwestowane fundusze własne EBC³² jako drugostronne księgowanie kapitału i rezerw kapitałowych EBC, a także inne aktywa finansowe,

³² Transakcje repo zawarte w ramach zarządzania portfelem funduszy własnych wykazuje się jako „Pozycje różne” po stronie pasywów (zob. nota 12.3 „Pozycje różne”).

w tym 3211 udziałów w Banku Rozrachunków Międzynarodowych (BIS), których koszt nabycia wyniósł 41,8 mln EUR.

Na pozycję tę składają się:

	2015 EUR	2014 EUR	Zmiana EUR
Rachunki bieżące w euro	30 000	4 684 410	(4 654 410)
Papiery wartościowe w euro	19 192 975 459	19 091 635 302	101 340 157
Umowy reverse repo w euro	1 188 997 789	1 488 138 078	(299 140 289)
Inne aktywa finansowe	41 914 335	41 902 068	12 267
Razem	20 423 917 583	20 626 359 858	(202 442 275)

Do ogólnego spadku tej pozycji przyczyniło się rozliczenie w 2015 transakcji repo otwartych na dzień 31 grudnia 2014 (zob. nota 12.3 „Pozycje różne”).

6.3 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

Na pozycję tę składają się głównie zmiany w wycenie walutowych transakcji swap i forward otwartych na dzień 31 grudnia 2015 (zob. nota 19 „Walutowe transakcje swap i forward”). Zmiany te wynikają z różnicy między wartością tych transakcji w przeliczeniu na euro według kursów obowiązujących na dzień bilansowy a ich wartością w przeliczeniu na euro po średnim koszcie danej waluty na ten dzień (zob. punkty „Instrumenty pozabilansowe” i „Aktywa i zobowiązania w złocie i walutach obcych” w opisie zasad rachunkowości).

W pozycji tej zawarte są również zyski z wyceny otwartych swapów procentowych (zob. nota 18 „Swapy procentowe”).

6.4 Rozliczenia międzyokresowe

W 2015 pozycja ta obejmowała naliczone odsetki kuponowe od papierów wartościowych, w tym odsetki wypłacone przy ich nabyciu, w kwocie 1186,6 mln EUR (2014: 603,9 mln EUR) (zob. nota 2.2 „Środki na rachunkach w bankach, inwestycje w papiery wartościowe, kredyty zagraniczne i inne aktywa zagraniczne oraz należności od rezydentów strefy euro w walutach obcych”, nota 4 „Papiery wartościowe rezydentów strefy euro w euro” i nota 6.2 „Inne aktywa finansowe”).

Pozycja ta obejmowała też odsetki naliczone od sald w systemie TARGET2 za grudzień 2015 w kwocie 33,2 mln EUR (2014: 25,5 mln EUR) oraz odsetki naliczone od należności EBC związanych z przydziałem banknotów euro w ramach Eurosystemu za ostatni kwartał roku (zob. punkt „Banknoty w obiegu” w opisie zasad rachunkowości), w kwocie 10,8 mln EUR (2014: 10,0 mln EUR).

Wykazano tu także: (a) rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu wspólnych przedsięwzięć Eurosystemu (zob. nota 28 „Pozostałe przychody”), (b) naliczone

odsetki z tytułu innych aktywów finansowych oraz (c) pozostałe rozliczenia międzyokresowe.

6.5 Pozycje różne

Na pozycję tę składają się głównie kwoty naliczone w ramach tymczasowego podziału zysku EBC (zob. punkt „Tymczasowy podział zysku” w opisie zasad rachunkowości oraz nota 11.2 „Pozostałe zobowiązania w ramach Eurosystemu (netto”).

Obejmuje ona także salda walutowych transakcji swap i forward otwartych na dzień 31 grudnia 2015, wynikające z różnicy między wartością tych transakcji w przeliczeniu na euro po średnim koszcie danej waluty na dzień bilansowy a ich wartością w euro przy początkowym ujęciu (zob. punkt „Instrumenty pozabilansowe” w opisie zasad rachunkowości).

7 Banknoty w obiegu

Pozycja ta obejmuje 8-procentowy udział EBC w łącznej wartości banknotów euro w obiegu (zob. punkt „Banknoty w obiegu” w opisie zasad rachunkowości).

8 Zobowiązania wobec innych rezydentów strefy euro w euro

8.1 Pozostałe zobowiązania

Pozycja ta obejmuje depozyty złożone przez członków stowarzyszenia Euro Banking Association (EBA), stanowiące zabezpieczenie na rzecz EBC w odniesieniu do płatności EBA rozliczanych w systemie TARGET2.

9 Zobowiązania wobec nierezydentów strefy euro w euro

Na dzień 31 grudnia 2015 pozycja ta obejmowała kwotę 1,5 mld EUR (2014: 0,9 mld EUR), na którą składały się salda prowadzonych przez EBC rachunków banków centralnych spoza strefy euro, wynikające z transakcji przetwarzanych w systemie TARGET2 lub drugostronnego księgowania tych transakcji. Wzrost tych sald w 2015 wynikał z płatności dokonanych przez rezydentów strefy euro na rzecz nierezydentów (zob. nota 11.2 „Pozostałe zobowiązania w ramach Eurosystemu (netto”).

Pozostałą część tej pozycji stanowiła kwota 0,8 mld EUR (2014: 0 EUR) z tytułu tymczasowej wzajemnej umowy walutowej z Systemem Rezerwy Federalnej (Fed). W ramach tej umowy Fed dostarcza EBC dolary amerykańskie poprzez transakcje

swap, w celu zapewnienia kontrahentom Eurosystemu krótkoterminowego finansowania w tej walucie. Jednocześnie EBC zawiera transakcje swap z pozycją skorelowaną (back-to-back) z krajowymi bankami centralnymi ze strefy euro, które wykorzystują uzyskane w ten sposób środki do prowadzenia operacji zasilających w płynność w dolarach amerykańskich, w formie transakcji odwracalnych, z kontrahentami Eurosystemu. Wskutek zawarcia transakcji swap back-to-back powstały rozrachunki w ramach Eurosystemu między EBC a krajowymi bankami centralnymi (zob. nota 11.2 „Pozostałe należności w ramach Eurosystemu (netto)”). Transakcje swap prowadzone z Fedem i krajowymi bankami centralnymi ze strefy euro powodują ponadto powstanie należności i zobowiązań terminowych, które są wykazywane pozabilansowo (zob. nota 19 „Walutowe transakcje swap i forward”).

10 Zobowiązania wobec nierezydentów strefy euro w walutach obcych

10.1 Depozyty, salda na rachunkach, pozostałe zobowiązania

Na dzień 31 grudnia 2014 pozycja ta obejmowała zobowiązania wynikające z transakcji repo zawartych z nierezydentami strefy euro w ramach zarządzania rezerwami dewizowymi EBC.

Na dzień 31 grudnia 2015 nie było nierozliczonych zobowiązań z tego tytułu.

11 Zobowiązania w ramach Eurosystemu

11.1 Zobowiązania stanowiące równowartość przekazanych rezerw dewizowych

Pozycja ta obejmuje zobowiązania wobec krajowych banków centralnych ze strefy euro z tytułu dewizowych aktywów rezerwowych przekazanych do EBC z chwilą przystąpienia do Eurosystemu.

	Od 1.01.2015 EUR	Stan na 31.12.2014 EUR
Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique	1 435 910 943	1 435 910 943
Deutsche Bundesbank	10 429 623 058	10 429 623 058
Eesti Pank	111 729 611	111 729 611
Banc Ceannais na hÉireann / Central Bank of Ireland	672 637 756	672 637 756
Bank of Greece	1 178 260 606	1 178 260 606
Banco de España	5 123 393 758	5 123 393 758
Banque de France	8 216 994 286	8 216 994 286
Banca d'Italia	7 134 236 999	7 134 236 999
Central Bank of Cyprus	87 679 928	87 679 928
Latvijas Banka	163 479 892	163 479 892
Lietuvos bankas	239 453 710	–
Banque centrale du Luxembourg	117 640 617	117 640 617
Bank Ċentrali ta' Malta / Central Bank of Malta	37 552 276	37 552 276
De Nederlandsche Bank	2 320 070 006	2 320 070 006
Oesterreichische Nationalbank	1 137 636 925	1 137 636 925
Banco de Portugal	1 010 318 483	1 010 318 483
Banka Slovenije	200 220 853	200 220 853
Národná banka Slovenska	447 671 807	447 671 807
Suomen Pankki – Finlands Bank	728 096 904	728 096 904
Razem	40 792 608 418	40 553 154 708

Ustalono, że należność Lietuvos bankas wyniesie 239 453 710 EUR, tak aby relacja tej należności do sumy należności pozostałych krajowych banków centralnych państw członkowskich, których walutą jest euro, była równa relacji wagi Lietuvos bankas w kluczu kapitałowym EBC do sumy wag pozostałych krajowych banków centralnych ze strefy euro w tym kluczu. Różnica między kwotą należności a wartością przekazanych aktywów (zob. nota 1 „Złoto i należności w złocie” oraz nota 2.2 „Środki na rachunkach w bankach, inwestycje w papiery wartościowe, kredyty zagraniczne i inne aktywa zagraniczne oraz należności od rezydentów strefy euro w walutach obcych”) została zaliczona na poczet wkładu Lietuvos bankas do rezerw kapitałowych i równoważnych im rezerw celowych EBC na dzień 31 grudnia 2014, wymaganego na mocy art. 48 ust. 2 Statutu ESBC (zob. nota 13 „Rezerwy celowe” i nota 14 „Różnice z wyceny”).

Odsetki od tych zobowiązań oblicza się według ostatniej dostępnej krańcowej stopy procentowej zastosowanej przez Eurosystem w przetargach w podstawowych operacjach refinansujących, skorygowanej w taki sposób, by uwzględnić zerową rentowność złota wchodzącego w skład rezerw (zob. nota 22.3 „Odsetki od należności krajowych banków centralnych z tytułu przekazanych rezerw dewizowych”).

11.2 Pozostałe zobowiązania w ramach Eurosystemu (netto)

W 2015 pozycja ta obejmowała głównie salda rozrachunków krajowych banków centralnych ze strefy euro z EBC w systemie TARGET2 (zob. punkt „Salda w ramach ESBC / salda w ramach Eurosystemu” w opisie zasad rachunkowości). Wzrost netto tej pozycji wynikał głównie z zakupów papierów wartościowych dokonanych w ramach rozszerzonego programu skupu aktywów (zob. nota 4

„Papiery wartościowe rezydentów strefy euro w euro”); zakupy te były rozliczane poprzez rachunki w systemie TARGET2. Wpływ tych zakupów został częściowo skompensowany przez (a) wykup papierów wartościowych nabytych w ramach programu SMP i pierwszych dwóch programów skupu obligacji zabezpieczonych, także rozliczony przez rachunki w TARGET2, (b) wzrost kwot związanych z transakcjami swap back-to-back zawartymi z krajowymi bankami centralnymi w związku z operacjami zasilającymi w płynność w dolarach amerykańskich oraz (c) rozliczanie w systemie TARGET2 płatności rezydentów strefy euro na rzecz nierezydentów (zob. nota 9 „Zobowiązania wobec nierezydentów strefy euro w euro”).

Odsetki od pozycji w systemie TARGET2, z wyjątkiem sald wynikających ze swapów back-to-back związanych z operacjami zasilającymi w płynność w dolarach amerykańskich, oblicza się codziennie według ostatniej dostępnej krańcowej stopy procentowej zastosowanej przez Eurosystem w przetargach w podstawowych operacjach refinansujących.

Pozycja ta obejmuje także zobowiązanie wobec krajowych banków centralnych ze strefy euro z tytułu tymczasowego podziału zysku EBC (zob. punkt „Tymczasowy podział zysku” w opisie zasad rachunkowości).

	2015 EUR	2014 EUR
Zobowiązania wobec krajowych banków centralnych ze strefy euro w odniesieniu do TARGET2	812 734 808 529	612 892 597 646
Należności od krajowych banków centralnych ze strefy euro w odniesieniu do TARGET2	(730 463 422 714)	(590 153 944 468)
Zobowiązania wobec krajowych banków centralnych ze strefy euro z tytułu tymczasowego podziału zysku EBC	812 134 494	840 719 787
Pozostałe zobowiązania w ramach Eurosystemu (netto)	83 083 520 309	23 579 372 965

12 Pozostałe pasywa

12.1 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

Na pozycję tę składają się głównie zmiany w wycenie walutowych transakcji swap i forward nierozliczonych na dzień 31 grudnia 2015 (zob. nota 19 „Walutowe transakcje swap i forward”). Zmiany te wynikają z różnicy między wartością tych transakcji w przeliczeniu na euro według kursów obowiązujących na dzień bilansowy a ich wartością w przeliczeniu na euro po średnim koszcie danej waluty na ten dzień (zob. punkty „Instrumenty pozabilansowe” i „Aktywa i zobowiązania w złocie i walutach obcych” w opisie zasad rachunkowości).

W pozycji tej zawarte są również straty z wyceny otwartych swapów procentowych (zob. nota 18 „Swapy procentowe”).

12.2 Rozliczenia międzyokresowe

Na dzień 31 grudnia 2015 pozycja ta obejmowała zobowiązania odsetkowe wobec krajowych banków centralnych z tytułu przekazanych do EBC rezerw dewizowych za cały rok 2015 (zob. nota 11.1 „Zobowiązania stanowiące równowartość przekazanych rezerw dewizowych”) oraz zobowiązania wobec krajowych banków centralnych z tytułu odsetek naliczonych od sald w systemie TARGET2 za ostatni miesiąc 2015. Kwoty te zostały rozliczone w styczniu 2016.

W pozycji tej wykazano także rozliczenia międzyokresowe z tytułu: (a) przychodów związanych z Jednolitym Mechanizmem Nadzorczym (zob. nota 26 „Przychody i koszty z tytułu zadań nadzorczych”), (b) kosztów administracyjnych oraz (c) instrumentów finansowych.

	2015 EUR	2014 EUR	Zmiana EUR
Rezerwy dewizowe przekazane do EBC	17 576 514	57 015 146	(39 438 632)
TARGET2	36 393 921	26 309 091	10 084 830
Inne rozliczenia międzyokresowe	41 573 554	12 867 414	28 706 140
Razem	95 543 989	96 191 651	(647 662)

12.3 Pozycje różne

W 2015 pozycja ta obejmowała salda walutowych transakcji swap i forward otwartych na dzień 31 grudnia 2015 (zob. nota 19 „Walutowe transakcje swap i forward”). Salda te wynikły z różnicy między wartością tych transakcji w przeliczeniu na euro po średnim koszcie danej waluty na dzień bilansowy a ich wartością w euro przy początkowym ujęciu (zob. punkt „Instrumenty pozabilansowe” w opisie zasad rachunkowości).

Na dzień 31 grudnia 2014 pozycja ta obejmowała otwarte transakcje repo w kwocie 150,1 mln EUR zawarte w ramach zarządzania funduszami własnymi EBC. Na dzień 31 grudnia 2015 żadne związane z tym transakcje nie pozostały nierozliczone.

*Programy emerytalne EBC, inne świadczenia po okresie zatrudnienia i pozostałe świadczenia długoterminowe*³³

Pozycja ta obejmuje ponadto zobowiązanie netto EBC z tytułu określonych świadczeń w odniesieniu do świadczeń po okresie zatrudnienia i pozostałych świadczeń długoterminowych dla pracowników, członków Zarządu i zatrudnionych przez EBC członków Rady ds. Nadzoru, w kwocie 385,5 mln EUR (2014: 459,7 mln EUR).

³³ We wszystkich tabelach w tej notcie kolumna „Zarząd i Rada” przedstawia kwoty dotyczące Zarządu EBC i Rady ds. Nadzoru.

Bilans

W bilansie wykazano następujące kwoty z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia i pozostałych świadczeń długoterminowych:

	2015 Pracownicy	2015 Zarząd i Rada	2015 Razem	2014 Pracownicy	2014 Zarząd i Rada	2014 Razem
	mIn EUR	mIn EUR	mIn EUR	mIn EUR	mIn EUR	mIn EUR
Wartość bieżąca zobowiązania	1 116,7	24,1	1 140,8	1 087,1	24,5	1 111,6
Wartość godziwa aktywów programu	(755,3)	–	(755,3)	(651,9)	–	(651,9)
Zobowiązanie netto z tytułu określonych świadczeń ujęte w bilansie	361,4	24,1	385,5	435,2	24,5	459,7

W 2015 wartość bieżąca zobowiązania wobec pracowników wyniosła 1116,7 mln EUR (2014: 1087,1 mln EUR) i objęła świadczenia bez wydzielonej puli aktywów w wysokości 155,9 mln EUR (2014: 170,3 mln EUR) z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia innych niż emerytury i pozostałych świadczeń długoterminowych. W odniesieniu do świadczeń po okresie zatrudnienia i pozostałych świadczeń długoterminowych na rzecz członków Zarządu i członków Rady ds. Nadzoru także stosuje się rozwiązanie bez wydzielonej puli aktywów.

Rachunek zysków i strat

W 2015 w rachunku zysku i strat wykazano następujące kwoty:

	2015 Pracownicy	2015 Zarząd i Rada	2015 Razem	2014 Pracownicy	2014 Zarząd i Rada	2014 Razem
	mIn EUR	mIn EUR	mIn EUR	mIn EUR	mIn EUR	mIn EUR
Koszty bieżącego zatrudnienia	120,0	1,9	121,9	41,7	1,2	42,9
Odsetki netto od zobowiązania netto z tytułu określonych świadczeń	9,5	0,5	10,0	4,5	0,7	5,2
<i>w tym:</i>						
<i>Koszty zobowiązania</i>	22,9	0,5	23,4	25,1	0,7	25,8
<i>Przychody z aktywów programu</i>	(13,4)	–	(13,4)	(20,6)	–	(20,6)
(Zyski)/straty z tytułu ponownej wyceny pozostałych świadczeń długoterminowych	2,6	(0,1)	2,5	7,8	0,3	8,1
Razem w pozycji „Koszty osobowe”	132,1	2,3	134,4	54,0	2,2	56,2

W 2015 koszty bieżącego zatrudnienia wzrosły do 121,9 mln EUR (2014: 42,9 mln EUR), z powodu (a) obniżenia stopy dyskonta z 3,75% w 2013 do 2% w 2014³⁴ oraz (b) wzrostu średniej liczby uczestników programu w 2015.

³⁴ Koszty bieżącego zatrudnienia oblicza się według stopy dyskonta za poprzedni rok.

Zmiany wysokości zobowiązania z tytułu określonych świadczeń, aktywów programu i wyników ponownej wyceny

Zmiany wartości bieżącej zobowiązania z tytułu określonych świadczeń były następujące:

	2015 Pracownicy	2015 Zarząd i Rada	2015 Razem	2014 Pracownicy	2014 Zarząd i Rada	2014 Razem
	mln EUR	mln EUR	mln EUR	mln EUR	mln EUR	mln EUR
Zobowiązanie z tytułu określonych świadczeń na początek okresu	1 087,1	24,5	1 111,6	650,6	17,8	668,4
Koszty bieżącego zatrudnienia	120,0	1,9	121,9	41,7	1,2	42,9
Koszty odsetek od zobowiązania	22,9	0,5	23,4	25,1	0,7	25,8
Składki opłacone przez uczestników programu	21,7	0,2	21,9	14,0	0,1	14,1
Świadczenia wypłacone	(7,5)	(0,8)	(8,3)	(7,1)	(0,8)	(7,9)
(Zyski)/straty z tytułu ponownej wyceny	(127,5)	(2,2)	(129,7)	362,8	5,5	368,3
Zobowiązanie z tytułu określonych świadczeń na koniec okresu	1 116,7	24,1	1 140,8	1 087,1	24,5	1 111,6

Łączne zyski z tytułu ponownej wyceny w wysokości 129,7 mln EUR za 2015 dotyczące zobowiązania z tytułu określonych świadczeń były spowodowane głównie podwyższeniem stopy dyskonta z 2,0% w 2014 do 2,5% w 2015. Natomiast w 2014 wystąpiły straty z tytułu ponownej wyceny, w wysokości 368,3 mln EUR, spowodowane głównie obniżeniem stopy dyskonta z 3,75% w 2013 do 2,0% w 2014.

W 2015 zmiany wartości godziwej aktywów programu w filarze o określonych świadczeniach w odniesieniu do pracowników były następujące:

	2015 mln EUR	2014 mln EUR
Wartość godziwa aktywów programu na początek okresu	651,9	536,5
Przychody z tytułu odsetek od aktywów programu	13,4	20,6
Zyski z tytułu ponownej wyceny	26,8	49,7
Składki opłacone przez pracodawcę	46,9	36,4
Składki opłacone przez uczestników programu	21,7	14,0
Świadczenia wypłacone	(5,4)	(5,3)
Wartość godziwa aktywów programu na koniec okresu	755,3	651,9

Zyski z tytułu ponownej wyceny aktywów programu zarówno w 2015, jak i w 2014 wynikały stąd, że faktyczny zwrot z jednostek funduszu był wyższy niż szacowane przychody z tytułu odsetek od aktywów programu.

Wzrost składek opłacanych przez EBC i uczestników programu w 2015 był spowodowany przede wszystkim wzrostem liczby uczestników programu w tym roku (zob. nota 29 „Koszty osobowe”).

W 2015 wystąpiły następujące zmiany w kwotach z tytułu ponownej wyceny (zob. nota 14 „Różnice z wyceny”):

	2015 mln EUR	2014 mln EUR
Zyski/(straty) z tytułu ponownej wyceny na początek okresu	(305,6)	4,8
Wpłaty krajowych banków centralnych przystępujących do Eurosystemu ³⁵	(1,8)	0,0
Zyski z aktywów programu	26,8	49,7
Zyski/(straty) z tytułu zobowiązania	129,7	(368,3)
Straty/(zyski) ujęte w rachunku zysków i strat	2,5	8,1
Straty z tytułu ponownej wyceny wykazane w „Różnicach z wyceny” na koniec okresu³⁶	(148,4)	(305,6)

Główne założenia

Przy sporządzaniu wspomnianej wyceny aktuariusz przyjął zatwierdzone przez Zarząd założenia dotyczące rachunkowości i ujawniania informacji. Zobowiązanie z tytułu programu świadczeń obliczono na podstawie następujących głównych założeń:

	2015 %	2014 %
Stopa dyskonta	2,50	2,00
Oczekiwany zwrot z aktywów programu ³⁷	3,50	3,00
Przyszły ogólny wzrost wynagrodzeń ³⁸	2,00	2,00
Przyszły wzrost emerytur ³⁹	1,40	1,40

Ponadto dobrowolne składki pracowników odprowadzane w ramach filaru o określonej składce w 2015 wyniosły 123,3 mln EUR (2014: 110,6 mln EUR). Składki te są inwestowane w ramach aktywów programu, a jednocześnie rodzą odpowiednie zobowiązanie tej samej wysokości.

13 Rezerwy celowe

W tej pozycji wykazano rezerwę na ryzyka: kursowe, stopy procentowej, kredytowe i zmian ceny złota.

³⁵ Po wprowadzeniu na Litwie wspólnej waluty Lietuvos bankas przekazał dopłaty do wszystkich kont różnic z wyceny. Nierozliczone straty z tytułu ponownej wyceny ujęte na dzień 31 grudnia 2014 w różnicach z wyceny spowodowały zmniejszenie łącznej kwoty wpłat Lietuvos bankas.

³⁶ Z powodu zaokrągleń kwoty mogą się nie sumować.

³⁷ Założenia te zostały użyte do obliczenia części zobowiązania EBC z tytułu określonych świadczeń, która jest finansowana z aktywów z gwarancją kapitału.

³⁸ Uwzględnia się ponadto spodziewane jednostkowe podwyżki wynagrodzeń o maksymalnie 1,8% rocznie, zależnie od wieku uczestnika programu.

³⁹ Zgodnie z zasadami programu emerytalnego EBC emerytury będą podwyższane co roku. Gdyby ogólna waloryzacja wynagrodzeń pracowników EBC była niższa od inflacji, wzrost emerytur będzie zgodny z tą waloryzacją. Natomiast jeśli ogólna waloryzacja wynagrodzeń przewyższy inflację, podwyżka emerytur zostanie określona na podstawie waloryzacji, pod warunkiem że sytuacja finansowa programu emerytalnego EBC pozwoli na taką podwyżkę.

Rezerwa ta służy do pokrycia, w zakresie wyznaczonym przez Radę Prezesów, przyszłych zrealizowanych i niezrealizowanych strat, w szczególności strat z wyceny nieujętych w różnicach z wyceny. Poziom tej rezerwy i zasadność jej dalszego utrzymywania podlega corocznej weryfikacji na podstawie dokonywanej przez EBC oceny stopnia narażenia na wymienione rodzaje ryzyka, z uwzględnieniem różnych czynników. Wysokość rezerwy łącznie z kwotą ogólnego funduszu rezerwowego nie może przekroczyć wartości kapitału EBC opłaconego przez krajowe banki centralne ze strefy euro.

Wraz z przyjęciem przez Litwę wspólnej waluty Lietuvos bankas zasilil rezerwę na ryzyka: kursowe, stopy procentowej, kredytowe i zmian ceny złota, z dniem 1 stycznia 2015⁴⁰, kwotą 44 728 929 EUR; w rezultacie wysokość tej rezerwy wzrosła do 7 619 884 851 EUR. Kwota ta jest równa wartości kapitału EBC opłaconego przez krajowe banki centralne ze strefy euro na dzień 31 grudnia 2015 po jego podwyższeniu z 2015 (zob. nota 15 „Kapitał i rezerwy kapitałowe”).

14 Różnice z wyceny

Pozycja ta obejmuje przede wszystkim salda aktualizacji wyceny wynikające z niezrealizowanych zysków na aktywach, zobowiązaniach i instrumentach pozabilansowych (zob. punkty „Ustalanie wyniku finansowego”, „Aktywa i zobowiązania w złotych i walutach obcych”, „Papiery wartościowe” oraz „Instrumenty pozabilansowe” w opisie zasad rachunkowości). Obejmuje także aktualizację wyceny zobowiązania netto EBC z tytułu określonych świadczeń w odniesieniu do świadczeń po okresie zatrudnienia (zob. punkt „Programy emerytalne EBC, inne świadczenia po okresie zatrudnienia i pozostałe świadczenia długoterminowe” w opisie zasad rachunkowości oraz nota 12.3 „Pozycje różne”).

Wraz z wprowadzeniem wspólnej waluty na Litwie z dniem 1 stycznia 2015 Lietuvos bankas przekazał na poczet tej pozycji kwotę 117,7 mln EUR.

	2015 EUR	2014 EUR	Zmiana EUR
Złoto	11 900 595 095	12 065 394 836	(164 799 741)
Waluty obce	12 272 562 352	7 046 435 041	5 226 127 311
Papiery wartościowe i inne instrumenty	808 078 836	1 131 424 399	(323 345 563)
Zobowiązanie netto z tytułu określonych świadczeń w odniesieniu do świadczeń po okresie zatrudnienia	(148 413 109)	(305 609 580)	157 196 471
Razem	24 832 823 174	19 937 644 696	4 895 178 478

Wzrost salda różnic z wyceny wynika przede wszystkim z deprecjacji euro wobec dolara i jena w 2015.

⁴⁰ Wpłata została dokonana na podstawie art. 48 ust. 2 Statutu ESBC.

Do wyceny na koniec roku przyjęto następujące kursy wymiany:

Kursy wymiany	2015	2014
USD/EUR	1,0887	1,2141
JPY/EUR	131,07	145,23
EUR/XDR	1,2728	1,1924
EUR/uncja złota	973,225	987,769

15 Kapitał i rezerwy kapitałowe

15.1 Kapitał

1 stycznia 2015 Litwa wprowadziła euro. Zgodnie z art. 48 ust. 1 Statutu ESBC⁴¹ w dniu 1 stycznia 2015 Lietuvos bankas przekazał do EBC pozostałą część swojego wkładu kapitałowego w wysokości 43 051 594 EUR. W rezultacie opłacony kapitał EBC wzrósł z 7 697 025 340 EUR na dzień 31 grudnia 2014 do 7 740 076 935 EUR na 1 stycznia 2015, co ukazuje tabela⁴².

⁴¹ Decyzja (UE) 2015/287 z dnia 31 grudnia 2014 w sprawie opłacenia przez Lietuvos bankas kapitału, przekazania aktywów rezerwy walutowej oraz wniesienia wkładu na poczet rezerw kapitałowych i celowych Europejskiego Banku Centralnego (EBC/2014/61), Dz.U. L 50 z 21.2.2015, s. 44.

⁴² Kwoty przedstawiono w zaokrągleniu do pełnego euro, w związku z czym wyniki cząstkowe i łączne podane w tabeli mogą się nie sumować.

	Klucz kapitałowy od 1.01.2015 %	Kapitał opłacony od 1.01.2015 EUR	Klucz kapitałowy na 31.12.2014 %	Kapitał opłacony na 31.12.2014 EUR
Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique	2,4778	268 222 025	2,4778	268 222 025
Deutsche Bundesbank	17,9973	1 948 208 997	17,9973	1 948 208 997
Eesti Pank	0,1928	20 870 614	0,1928	20 870 614
Banc Ceannais na hÉireann / Central Bank of Ireland	1,1607	125 645 857	1,1607	125 645 857
Bank of Greece	2,0332	220 094 044	2,0332	220 094 044
Banco de España	8,8409	957 028 050	8,8409	957 028 050
Banque de France	14,1792	1 534 899 402	14,1792	1 534 899 402
Banca d'Italia	12,3108	1 332 644 970	12,3108	1 332 644 970
Central Bank of Cyprus	0,1513	16 378 236	0,1513	16 378 236
Latvijas Banka	0,2821	30 537 345	0,2821	30 537 345
Lietuvos bankas	0,4132	44 728 929	–	–
Banque centrale du Luxembourg	0,2030	21 974 764	0,2030	21 974 764
Bank Ċentrali ta' Malta / Central Bank of Malta	0,0648	7 014 605	0,0648	7 014 605
De Nederlandsche Bank	4,0035	433 379 158	4,0035	433 379 158
Oesterreichische Nationalbank	1,9631	212 505 714	1,9631	212 505 714
Banco de Portugal	1,7434	188 723 173	1,7434	188 723 173
Banka Slovenije	0,3455	37 400 399	0,3455	37 400 399
Národná banka Slovenska	0,7725	83 623 180	0,7725	83 623 180
Suomen Pankki – Finlands Bank	1,2564	136 005 389	1,2564	136 005 389
Razem krajowe banki centralne ze strefy euro	70,3915	7 619 884 851	69,9783	7 575 155 922
Българска народна банка (Narodowy Bank Bułgarski)	0,8590	3 487 005	0,8590	3 487 005
Česká národní banka	1,6075	6 525 450	1,6075	6 525 450
Danmarks Nationalbank	1,4873	6 037 512	1,4873	6 037 512
Hrvatska narodna banka	0,6023	2 444 963	0,6023	2 444 963
Lietuvos bankas	–	–	0,4132	1 677 335
Magyar Nemzeti Bank	1,3798	5 601 129	1,3798	5 601 129
Narodowy Bank Polski	5,1230	20 796 192	5,1230	20 796 192
Banca Națională a României	2,6024	10 564 124	2,6024	10 564 124
Sveriges riksbank	2,2729	9 226 559	2,2729	9 226 559
Bank of England	13,6743	55 509 148	13,6743	55 509 148
Razem krajowe banki centralne spoza strefy euro	29,6085	120 192 083	30,0217	121 869 418
Razem	100,0000	7 740 076 935	100,0000	7 697 025 340

Krajowe banki centralne spoza strefy euro wpłacają 3,75% swojego udziału w subskrybowanym kapitale jako wkład w koszty operacyjne EBC. Na koniec 2015 wkład ten wyniósł w sumie 120 192 083 EUR. Banki centralne spoza strefy euro nie są uprawnione do udziału w zyskach EBC – w tym przychodach z tytułu przydziału banknotów euro w ramach Eurosystemu – ani nie są zobowiązane do pokrywania jego ewentualnych strat.

Instrumenty pozabilansowe

16 Program automatycznych pożyczek papierów wartościowych

W ramach zarządzania funduszami własnymi Europejski Bank Centralny stosuje umowę w sprawie programu automatycznych pożyczek papierów wartościowych, na mocy której wyznaczony przedstawiciel zawiera w imieniu EBC transakcje pożyczki papierów wartościowych z pewną liczbą zaakceptowanych kontrahentów.

Ponadto, zgodnie z decyzjami Rady Prezesów, EBC udostępnił do pożyczania swoje zasoby papierów wartościowych nabytych w ramach trzech programów skupu obligacji zabezpieczonych, w ramach programu PSPP oraz te z papierów nabytych w ramach programu SMP, które spełniają kryteria kwalifikacji PSPP.

Na dzień 31 grudnia 2015 saldo otwartych transakcji odwracalnych zawartych na mocy umowy w sprawie automatycznych pożyczek papierów wartościowych wynosiło 4,5 mld EUR (2014: 4,8 mld EUR), w tym 0,3 mld EUR (2014: 0 EUR) w związku z pożyczkami papierów wartościowych utrzymywanych na potrzeby polityki pieniężnej.

17 Kontrakty futures na stopy procentowe

Saldo transakcji walutowych otwartych na dzień 31 grudnia 2015, według stawek rynkowych na koniec roku, było następujące:

Kontrakty futures na stopy procentowe w walutach obcych	2015 Wartość umowna EUR	2014 Wartość umowna EUR	Zmiana EUR
Kupno	694 406 172	911 374 681	(216 968 509)
Sprzedaz	690 554 100	1 001 647 311	(311 093 211)

Transakcje te były zawierane w ramach zarządzania rezerwami walutowymi EBC.

18 Swapy procentowe

Na dzień 31 grudnia 2015 wartość umowna otwartych swapów procentowych według stawek rynkowych na koniec roku wynosiła 274,5 mln EUR (2014: 270,8 mln EUR). Transakcje te były zawierane w ramach zarządzania rezerwami walutowymi EBC.

19 Walutowe transakcje swap i forward

Zarządzanie rezerwami walutowymi

W 2015 walutowe transakcje swap i forward były zawierane w ramach zarządzania rezerwami walutowymi EBC. Salda należności i zobowiązań terminowych z tytułu transakcji nierozliczonych na dzień 31 grudnia 2015 i z terminem rozliczenia w 2016, wykazane według kursów rynkowych na koniec roku, były następujące:

Walutowe transakcje swap i forward	2015 EUR	2014 EUR	Zmiana EUR
Należności	2 467 131 004	1 899 819 430	567 311 574
Zobowiązania	2 484 517 472	1 777 894 537	706 622 935

Operacje zasilające w płynność

Na dzień 31 grudnia 2015 wykazano należności i zobowiązania z terminem rozliczenia w 2016, denominowane w USD i powstałe w związku z zasilaniem kontrahentów Eurosystemu w płynność w tej walucie (zob. nota 9 „Zobowiązania wobec nierezydentów strefy euro w euro”).

20 Zarządzanie operacjami zaciągania i udzielania pożyczek

W 2015 EBC nadal odpowiadał za zarządzanie operacjami zaciągania i udzielania pożyczek przez Unię Europejską w ramach mechanizmu średnioterminowej pomocy finansowej, Europejskiego Instrumentu Stabilności Finansowej i Europejskiego Mechanizmu Stabilności (ESM), a także umowy pożyczkowej z Grecją. W 2015 EBC obsługiwał płatności związane z tymi pożyczkami oraz płatności w postaci składek członkowskich na rzecz kapitału statutowego ESM.

21 Zobowiązania warunkowe z tytułu toczących się postępowań sądowych

Depozytariusze, akcjonariusze i posiadacze obligacji cypryjskich instytucji kredytowych złożyli trzy pozwy przeciwko EBC i innym instytucjom UE. Powodowie twierdzą, że ponieśli straty finansowe w wyniku działań, które ich zdaniem doprowadziły do restrukturyzacji tych instytucji finansowych w związku z programem pomocy finansowej dla Cypru. W 2014 Sąd Unii Europejskiej uznał dwanaście podobnych pozwów w całości za prawnie niedopuszczalne. W ośmiu przypadkach złożono apelację. Udział EBC w działaniach prowadzących do zawarcia programu pomocy finansowej ograniczał się do przedstawienia opinii technicznej, wspólnie z Komisją Europejską, zgodnie z porozumieniem ustanawiającym Europejski Mechanizm Stabilności, oraz wydania niewiążącej opinii na temat cypryjskiego projektu ustawy o restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji instytucji kredytowych. Przyjęto zatem, że w wyniku tych postępowań EBC nie poniesie żadnych strat.

Noty objaśniające do rachunku zysków i strat

22 Wynik z tytułu odsetek

22.1 Przychody z tytułu odsetek od dewizowych aktywów rezerwowych

Pozycja ta obejmuje przychody z tytułu odsetek od walutowych aktywów rezerwowych EBC pomniejszone o odpowiednie koszty odsetkowe. Struktura salda jest następująca:

	2015 EUR	2014 EUR	Zmiana EUR
Przychody z tytułu odsetek od rachunków bieżących	552 459	548 634	3 825
Przychody z tytułu odsetek od depozytów na rynku pieniężnym	6 306 443	4 234 448	2 071 995
Przychody z tytułu odsetek od umów repo	38 311	208 426	(170 115)
Przychody z tytułu odsetek od umów reverse repo	2 920 201	867 860	2 052 341
Przychody z tytułu odsetek od papierów wartościowych	261 121 900	206 165 493	54 956 407
Przychody/(koszty) z tytułu odsetek od swapów procentowych	(861 355)	407 588	(1 268 943)
Przychody z tytułu odsetek od transakcji forward i swap w walutach obcych	13 127 982	4 570 710	8 557 272
Wynik z tytułu odsetek od dewizowych aktywów rezerwowych	283 205 941	217 003 159	66 202 782

Ogólny wzrost wyniku z tytułu odsetek w 2015 wynikał głównie z wyższych przychodów z tytułu odsetek od portfela dolarowego oraz z aprecjacji dolara wobec euro.

22.2 Przychody z tytułu odsetek związane z przydziałem banknotów euro w ramach Eurosystemu

Pozycja ta obejmuje przychody odsetkowe związane z 8-procentowym udziałem EBC w łącznej wartości emisji banknotów euro (zob. punkt „Banknoty w obiegu” w opisie zasad rachunkowości oraz nota 5.1 „Należności z tytułu przydziału banknotów euro w ramach Eurosystemu”). Choć średnia wartość banknotów w obiegu wzrosła o 8,1%, przychody z tytułu odsetek w 2015 spadły, ponieważ średnia stopa podstawowych operacji refinansujących była niższa niż w 2014 (0,05% w 2015 i 0,16% w 2014).

22.3 Odsetki od należności krajowych banków centralnych z tytułu przekazanych rezerw dewizowych

W pozycji tej wykazano odsetki wypłacone krajowym bankom centralnym ze strefy euro od ich należności z tytułu dewizowych aktywów rezerwowych przekazanych od EBC zgodnie z art. 30 ust. 1 Statutu ESBC (zob. nota 11.1 „Zobowiązania stanowiące równowartość przekazanych rezerw dewizowych”). Spadek tych odsetek

w 2015 wynikał z tego, że średnia stopa podstawowych operacji refinansujących była niższa niż w 2014.

22.4 Pozostałe przychody z tytułu odsetek oraz pozostałe koszty z tytułu odsetek

W 2015 w pozycjach tych wykazano także przychody odsetkowe netto w kwocie 608,7 mln EUR (2014: 727,7 mln EUR) z tytułu papierów wartościowych zakupionych przez EBC w ramach programu SMP; przychody odsetkowe netto z tytułu pozostałych papierów zakupionych na potrzeby polityki pieniężnej wyniosły 280,9 mln EUR (2014: 174,9 mln EUR).

Wykazano tu także przychody z tytułu odsetek w wysokości 0,4 mld EUR (2014: 1,1 mld EUR) oraz koszty z tytułu odsetek w wysokości 0,4 mld EUR (2014: 1,1 mld EUR) związane z rozrachunkami w systemie TARGET2 (zob. nota 11.2 „Pozostałe zobowiązania w ramach Eurosystemu (netto)” i nota 9 „Zobowiązania wobec nierezydentów strefy euro w euro”). Ujęto tu też przychody i koszty odsetkowe z tytułu pozostałych aktywów i zobowiązań w euro.

23 Zrealizowane zyski/straty z tytułu operacji finansowych

Zrealizowane zyski netto z tytułu operacji finansowych w 2015 kształtowały się następująco:

	2015 EUR	2014 EUR	Zmiana EUR
Zrealizowane zyski cenowe netto	175 959 137	47 223 558	128 735 579
Zrealizowane zyski kursowe i zyski na cenie złota netto	38 474 593	10 036 857	28 437 736
Zrealizowane zyski netto z tytułu operacji finansowych	214 433 730	57 260 415	157 173 315

Zrealizowane zyski cenowe netto obejmują zrealizowane zyski i straty z tytułu papierów wartościowych, kontraktów futures na stopy procentowe i swapów procentowych. Ogólny wzrost zrealizowanych zysków cenowych netto w 2015 wynikał głównie z wyższych zrealizowanych zysków cenowych na papierach wartościowych z portfela dolarowego.

24 Odpisy aktualizujące wartość aktywów i pozycji finansowych

W 2015 ujęto następujące odpisy aktualizujące wartość aktywów i pozycji finansowych:

	2015 EUR	2014 EUR	Zmiana EUR
Niezrealizowane straty cenowe na papierach wartościowych	(63 827 424)	(7 664 489)	(56 162 935)
Niezrealizowane straty cenowe na swapach procentowych	(223 892)	(198 804)	(25 088)
Niezrealizowane straty kursowe	(1 901)	–	(1 901)
Odpisy aktualizujące razem	(64 053 217)	(7 863 293)	(56 189 924)

Wzrost odpisów w porównaniu z rokiem 2014 wynikał głównie z ogólnego spadku rynkowych cen papierów wartościowych w portfelu dolarowym.

25 Wynik z tytułu opłat i prowizji

	2015 EUR	2014 EUR	Zmiana EUR
Przychody z tytułu opłat i prowizji	277 324 169	30 024 834	247 299 335
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(8 991 908)	(1 866 180)	(7 125 728)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	268 332 261	28 158 654	240 173 607

W 2015 na przychody w tej pozycji złożyły się głównie opłaty nadzorcze (zob. nota 26 „Przychody i koszty z tytułu zadań nadzorczych”), a także kary nałożone na instytucje kredytowe za nieprzestrzeganie wymogów dotyczących rezerwy obowiązkowej. W kosztach wykazano głównie opłaty dla zewnętrznej firmy zarządzającej aktywami, która prowadziła zakupy kwalifikowanych papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami na zlecenie i w imieniu Eurosystemu. Wykazano tu także opłaty z tytułu rachunków bieżących i transakcji futures na stopy procentowe (zob. nota 17 „Kontrakty futures na stopy procentowe”).

26 Przychody i koszty z tytułu zadań nadzorczych

Koszty ponoszone przez EBC w związku z zadaniami nadzorczymi są refundowane poprzez roczne opłaty pobierane od nadzorowanych banków. Do kosztów tych zaliczają się przede wszystkim wydatki związane wprost z zadaniami nadzorczymi EBC, czyli nadzorem bezpośrednim nad bankami istotnymi, ze zwierzchnią kontrolą nad nadzorem nad bankami mniej istotnymi oraz z zadaniami międzywydziałowymi i służbami specjalistycznymi. Obejmują one także koszty związane pośrednio z zadaniami nadzorczymi EBC, w tym koszty usług świadczonych przez służby pomocnicze EBC w zakresie zaplecza biurowego, zarządzania kadrami i informatyki.

Przychody EBC z tytułu zadań nadzorczych w 2015 były następujące:

	2015 EUR	2014 ⁴³ EUR
Opłaty nadzorcze	277 086 997	29 973 012
<i>w tym:</i>		
<i>Opłaty obciążające banki istotne</i>	245 620 964	25 622 812
<i>Opłaty obciążające podmioty lub grupy mniej istotne</i>	31 466 033	4 350 200
Łączne przychody z tytułu zadań w zakresie nadzoru bankowego	277 086 997	29 973 012

Przychody z opłat nadzorczych wykazuje się w pozycji „Wynik z tytułu opłat i prowizji” (zob. nota 25 „Wynik z tytułu opłat i prowizji”).

W kwietniu 2015 EBC ogłosił, na podstawie szacunkowych rocznych wydatków, że opłata nadzorcza za 2015 wyniesie 296,0 mln EUR⁴⁴. Faktyczna kwota wydatków wyniosła 277,1 mln EUR. Nadwyżka w wysokości 18,9 mln EUR, wykazana w pozycji „Rozliczenia międzyokresowe” (po stronie pasywów) (zob. nota 12.2 „Rozliczenia międzyokresowe”), pomniejszy opłaty nadzorcze w 2016.

Na koniec 2015 nie wpłynęły jeszcze niewielkie kwoty z tytułu opłat oraz odsetki, którymi zostały obciążone nadzorowane podmioty za zwłokę w zapłacie. EBC podejmuje wszelkie działania w celu windykacji tych kwot.

Ponadto EBC może nakładać grzywny lub okresowe kary pieniężne na podmioty, które nie wywiązują się z obowiązków wynikających z jego rozporządzeń i decyzji. W 2015 takie kary i grzywny nie zostały zastosowane.

Koszty poniesione przez EBC z tytułu zadań nadzorczych w 2015 były następujące:

	2015 EUR	2014 ⁴⁵ EUR
Wynagrodzenia i świadczenia	141 262 893	18 456 945
Wynajem i utrzymanie budynków	25 513 220	2 199 243
Pozostałe koszty operacyjne	110 310 884	9 316 824
Łączne koszty z tytułu zadań w zakresie nadzoru bankowego	277 086 997	29 973 012

27 Przychody z tytułu akcji i udziałów

W pozycji tej wykazuje się otrzymane dywidendy od udziałów EBC w Banku Rozrachunków Międzynarodowych (BIS) (zob. nota 6.2 „Inne aktywa finansowe”).

⁴³ W odniesieniu do roku 2014 EBC uzyskał zwrot poniesionych przez siebie kosztów za okres od listopada 2014, czyli od kiedy przystąpił do wykonywania zadań nadzorczych.

⁴⁴ Kwota ta została zafakturowana (wraz z kosztami za ostatnie dwa miesiące 2014 w wysokości 30,0 mln EUR) w 2015, z terminem płatności 20 listopada 2015.

⁴⁵ Kwoty za rok 2014 dotyczą wydatków poniesionych w ostatnich dwóch miesiącach roku, jako że EBC rozpoczął czynności operacyjne związane z nadzorem bankowym w listopadzie 2014.

28 Pozostałe przychody

Inne przychody powstałe w 2015 były przede wszystkim wynikiem naliczenia udziałów krajowych banków centralnych ze strefy euro w kosztach poniesionych przez EBC w związku ze wspólnymi przedsięwzięciami Eurosystemu.

29 Koszty osobowe

Wzrost kosztów osobowych w 2015 wynikał przede wszystkim ze zwiększenia się średniej liczby pracowników EBC, a także z wyższych kosztów netto z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia innych niż emerytury i pozostałych świadczeń długoterminowych.

W tej pozycji wykazano wynagrodzenia, dodatki, ubezpieczenia pracownicze oraz inne koszty w łącznej wysokości 306,4 mln EUR (2014: 244,9 mln EUR). Mieści się tu również kwota 134,4 mln EUR (2014: 56,2 mln EUR) ujęta w związku z programem emerytalnym EBC, innymi świadczeniami po okresie zatrudnienia i pozostałymi świadczeniami długoterminowymi (zob. nota 12.3 „Pozycje różne”). Pozycja nie obejmuje kapitalizowanych kosztów osobowych w wysokości 0,8 mln EUR (2014: 1,2 mln EUR) poniesionych w związku z budową nowej siedziby EBC.

Wynagrodzenia i dodatki, w tym wynagrodzenia osób na wyższych stanowiskach kierowniczych, są podobne pod względem struktury i poziomu do stosowanych w systemie wynagrodzeń Unii Europejskiej.

Członkowie Zarządu i zatrudniani przez EBC członkowie Rady ds. Nadzoru otrzymują wynagrodzenie podstawowe, przy czym niepełnoetatowi członkowie Rady ds. Nadzoru zatrudniani przez EBC otrzymują także wynagrodzenie zmienne zależne od liczby posiedzeń, w których uczestniczyli. Członkowie Zarządu i zatrudniani przez EBC pełnoetatowi członkowie Rady ds. Nadzoru otrzymują ponadto dodatki na cele mieszkaniowe i reprezentacyjne. Prezesowi zamiast dodatku na cele mieszkaniowe przysługuje rezydencja należąca do EBC. Zgodnie z warunkami zatrudnienia pracowników Europejskiego Banku Centralnego członkom Zarządu i Rady ds. Nadzoru przysługuje – w zależności od ich sytuacji osobistej – dodatek rodzinny oraz dodatek na dzieci i na pokrycie kosztów ich edukacji. Od wynagrodzenia odprowadza się podatek na rzecz Unii Europejskiej, a także składki na fundusz emerytalny oraz ubezpieczenie zdrowotne i wypadkowe. Dodatki są wolne od opodatkowania i nie wchodzą do podstawy wymiaru emerytury.

W 2015 wynagrodzenia podstawowe członków Zarządu i zatrudnianych przez EBC członków Rady ds. Nadzoru (czyli z wyłączeniem przedstawicieli krajowych organów nadzoru) były następujące⁴⁶:

	2015 EUR	2014 EUR
Mario Draghi (prezes)	385 860	379 608
Vitor Constâncio (wiceprezes)	330 744	325 392
Peter Praet (członek Zarządu)	275 604	271 140
Jörg Asmussen (członek Zarządu do stycznia 2014)	–	4 912
Benoît Cœuré (członek Zarządu)	275 604	271 140
Yves Mersch (członek Zarządu)	275 604	271 140
Sabine Lautenschläger (członek Zarządu)	275 604	253 457
Zarząd ogółem	1 819 020	1 776 789
Rada ds. Nadzoru ogółem (członkowie zatrudnieni przez EBC)⁴⁷	635 385	508 589
<i>w tym:</i>		
Danièle Nouy (przewodnicząca Rady ds. Nadzoru)	275 604	271 140
Razem	2 454 405	2 285 378

Wynagrodzenie niepełnoetatowych członków Rady ds. Nadzoru wyniosło 352 256 EUR (2014: 74 776 EUR).

Łączna wartość dodatków wypłaconych członkom Zarządu i Rady oraz opłaconych przez EBC w ich imieniu składek na ubezpieczenie zdrowotne i wypadkowe wyniosła 625 021 EUR (2014: 674 470 EUR).

W 2015 nie wypłacono na rzecz członków Zarządu i Rady żadnych świadczeń z tytułu podjęcia lub zakończenia pracy (2014: 68 616 EUR).

Byli członkowie Zarządu i Rady ds. Nadzoru po zakończeniu kadencji mogą otrzymywać przez określony czas wynagrodzenia przejściowe. W 2015 wypłaty z tego tytułu, związane z nimi dodatki rodzinne oraz opłacone przez EBC składki na ubezpieczenie zdrowotne i wypadkowe byłych członków wyniosły 9730 EUR (2014: 243 178 EUR). Świadczenia emerytalne, w tym związane z nimi dodatki, wypłacone na rzecz byłych członków Zarządu i osób będących na ich utrzymaniu oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne i wypadkowe wyniosły 783 113 EUR (2014: 599 589 EUR).

⁴⁶ Kwoty brutto, czyli przed potrąceniami na rzecz Unii Europejskiej.

⁴⁷ Z wyłączeniem Sabine Lautenschläger, której wynagrodzenie wykazywane jest łącznie z wynagrodzeniami pozostałych członków Zarządu.

Na koniec 2015 EBC zatrudniał na umowy o pracę (w etatach przeliczeniowych) 2871 osób⁴⁸, w tym 293 osoby na stanowiskach kierowniczych. Rotacja pracowników w 2015 była następująca:

	2015	2014
Zatrudnienie na dzień 1 stycznia	2 577	1 790
Nowe umowy o pracę / zmiana umowy	648	1 458
Rozwiązanie lub wygaśnięcie umowy o pracę	(299)	(681)
Wzrost/(spadek) netto wynikający ze zmian w rozkładzie niepełnych etatów	(55)	10
Zatrudnienie na dzień 31 grudnia	2 871	2 577
Średnie zatrudnienie	2 722	2 155

30 Koszty administracyjne

Pozycja ta obejmuje wszelkie inne wydatki bieżące dotyczące najmu i eksploatacji obiektów biurowych, zakupu niskocennych towarów i sprzętu, usług biznesowych oraz innych usług i towarów, jak również koszty pracownicze dotyczące rekrutacji, przeprowadzki, zagospodarowania w nowym miejscu zamieszkania, szkolenia i powrotu do kraju.

31 Usługi produkcji banknotów

Są to przede wszystkim koszty międzynarodowego transportu banknotów euro z drukarni do krajowych banków centralnych (dostawy nowych banknotów) oraz między krajowymi bankami centralnymi (wyrównywanie niedoborów za pomocą zapasów). Koszty te pokrywa centralnie EBC.

⁴⁸ Z wyłączeniem pracowników na urloпах bezpłatnych. Podana liczba obejmuje pracowników zatrudnionych na czas nieokreślony i określony oraz na umowach krótkoterminowych, uczestników programu EBC dla absolwentów studiów wyższych, a także osoby pozostające na urloпах macierzyńskich i długoterminowych zwolnieniach lekarskich.

President and Governing Council
of the European Central Bank
Frankfurt am Main

10 February 2016

Independent auditor's report

We have audited the accompanying annual accounts of the European Central Bank, which comprise the balance sheet as at 31 December 2015, the profit and loss account for the year then ended, and a summary of significant accounting policies and other explanatory notes (the "Annual Accounts").

The responsibility of the European Central Bank's Executive Board for the Annual Accounts

The Executive Board is responsible for the preparation and fair presentation of these Annual Accounts in accordance with the principles established by the Governing Council, which are set out in Decision ECB/2010/21 on the annual accounts of the European Central Bank, as amended, and for such internal control as the Executive Board determines is necessary to enable the preparation of the Annual Accounts that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

Auditor's responsibility

Our responsibility is to express an opinion on these Annual Accounts based on our audit. We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing. Those standards require that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance about whether the Annual Accounts are free from material misstatement.

An audit involves performing procedures to obtain audit evidence about the amounts and disclosures in the Annual Accounts. The procedures selected depend on the auditor's judgement, including the assessment of the risks of material misstatement of the Annual Accounts, whether due to fraud or error. In making those risk assessments, the auditor considers internal control relevant to the entity's preparation and fair presentation of the Annual Accounts in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the entity's internal control. An audit also includes evaluating the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates made by the Executive Board, as well as evaluating the overall presentation of the Annual Accounts.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our audit opinion.

Opinion

In our opinion, the Annual Accounts give a true and fair view of the financial position of the European Central Bank as at 31 December 2015 and of the results of its operations for the year then ended, in accordance with the principles established by the Governing Council, which are set out in Decision ECB/2010/21 on the annual accounts of the European Central Bank, as amended.

Yours sincerely,

Ernst & Young GmbH
Wirtschaftsprüfungsgesellschaft

Victor Veger
Certified Public Accountant

Claus-Peter Wagner
Wirtschaftsprüfer

Independent Member of Ernst & Young Global Limited

Chairman Supervisory Board: StB Prof. Dr. Dr. h.c. mult. Otto H. Jacobs - Board of Management: WP/StB Georg Graf Waldersee, Chairman
WP/StB Hubert Barth - WP/StB Ute Benzel - Ana-Cristina Grohnert - WP/StB Alexander Kron - WP/StB Mathieu Meyer - WP/StB Gunther Ruppel
dipl. WP Markus T. Schweizer - StB/CPA Mark Smith - CPA Julie Linn Teigland - WP/StB Claus-Peter Wagner - WP/StB Prof. Dr. Peter Wollmert
Registered Office: Stuttgart - Legal Form: GmbH - Amtsgericht Stuttgart HRB 730277 - VAT: DE 147799609

Nieoficjalne tłumaczenie raportu niezależnego biegłego rewidenta sporządzone przez EBC. Wrazie rozbieżności obowiązuje wersja angielska podpisana przez EY.

Prezes i Rada Prezesów
Europejskiego Banku Centralnego
Frankfurt nad Menem

10 lutego 2016

Raport niezależnego biegłego rewidenta

Przeprowadziliśmy badanie załączonego rocznego sprawozdania finansowego Europejskiego Banku Centralnego, na które składają się: bilans na dzień 31 grudnia 2015, rachunek zysków i strat za rok obrotowy zakończony tą datą oraz opis najważniejszych zasad rachunkowości i noty objaśniające (dalej zwanego „rocznym sprawozdaniem finansowym”).

Odpowiedzialność Zarządu Europejskiego Banku Centralnego za roczne sprawozdanie finansowe

Zarząd odpowiada za sporządzenie i rzetelną prezentację rocznego sprawozdania finansowego zgodnie z zasadami określonymi przez Radę Prezesów, przedstawionymi w decyzji EBC/2010/21 w sprawie rocznego sprawozdania finansowego Europejskiego Banku Centralnego, z późniejszymi zmianami, oraz za zapewnienie kontroli wewnętrznej w takim zakresie, jaki uzna za konieczny do sporządzenia rocznego sprawozdania finansowego wolnego od istotnych nieprawidłowości, wynikających z zafałszowania danych lub błędów.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Naszym zadaniem jest wyrażenie opinii o rocznym sprawozdaniu finansowym na podstawie przeprowadzonego badania. Przeprowadziliśmy je zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rewizji Finansowej. Standardy te wymagają od nas przestrzegania wymogów etycznych oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w sposób pozwalający uzyskać wystarczającą pewność, czy roczne sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnych nieprawidłowości.

Badanie obejmuje zastosowanie odpowiednich procedur w celu uzyskania dowodów dotyczących kwot i informacji wykazanych w rocznym sprawozdaniu finansowym. Wybór procedur zależy od osądu rewidenta, w tym oceny ryzyka wystąpienia w rocznym sprawozdaniu finansowym istotnych nieprawidłowości, wynikających z zafałszowania danych lub błędów. W celu opracowania procedur badania odpowiednich w danych okolicznościach biegły rewident przy ocenie ryzyka bierze pod uwagę kontrolę wewnętrzną w zakresie istotnym dla sporządzenia i rzetelnej prezentacji rocznego sprawozdania finansowego, natomiast nie jest zadaniem biegłego rewidenta wyrażenie opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej w badanej jednostce. Badanie obejmuje również ocenę adekwatności stosowanych zasad rachunkowości, zasadności szacunków księgowych dokonanych przez Zarząd oraz ogólnej prezentacji rocznego sprawozdania finansowego.

Uważamy, że dowody uzyskane przez nas w badaniu stanowią odpowiednią i wystarczającą podstawę do wyrażenia opinii.

Opinia

Naszym zdaniem roczne sprawozdanie finansowe daje prawdziwy i rzetelny obraz sytuacji finansowej Europejskiego Banku Centralnego na dzień 31 grudnia 2015 oraz wyników jego działalności za rok obrotowy zakończony tą datą, zgodnie z zasadami określonymi przez Radę Prezesów w decyzji EBC/2010/21 w sprawie rocznego sprawozdania finansowego Europejskiego Banku Centralnego, z późniejszymi zmianami.

Z poważaniem

Ernst & Young GmbH
Wirtschaftsprüfungsgesellschaft

Victor Veger
Certified Public Accountant

Claus-Peter Wagner
Wirtschaftsprüfer

Informacja o sposobie podziału zysku lub pokrycia straty

Informacja ta nie jest częścią sprawozdania finansowego EBC za rok 2015.

Zgodnie z art. 33 Statutu ESBC zysk netto EBC jest przekazywany w następującym porządku:

- (a) kwota określona przez Radę Prezesów – maksymalnie 20% zysku netto – zostaje przeniesiona do ogólnego funduszu rezerwowego, którego wysokość nie może przekroczyć 100% kapitału;
- (b) pozostały zysk netto jest dzielony między udziałowców EBC proporcjonalnie do ich opłaconych udziałów.

W razie poniesienia przez EBC straty deficyt może zostać potrącony z ogólnego funduszu rezerwowego EBC, a w razie potrzeby, na podstawie decyzji Rady Prezesów, także z dochodów pieniężnych za dany rok obrotowy, proporcjonalnie i maksymalnie do wysokości kwot rozdzielonych pomiędzy krajowe banki centralne zgodnie z art. 32 ust. 5 Statutu ESBC⁴⁹.

Zysk netto EBC za 2015 wyniósł 1081,8 mln EUR. W ramach tymczasowego podziału zysku zgodnie z decyzją Rady Prezesów w dniu 29 stycznia 2016 rozdzielono pomiędzy krajowe banki centralne ze strefy euro kwotę 812,1 mln EUR. Ponadto Rada Prezesów postanowiła rozdzielić między krajowe banki centralne ze strefy euro pozostałą część zysku w kwocie 269,7 mln EUR.

Zysk jest rozdzielany między krajowe banki centralne proporcjonalnie do ich opłaconych udziałów w subskrybowanym kapitale EBC. Krajowe banki centralne spoza strefy euro nie są uprawnione do udziału w zyskach EBC ani nie są zobowiązane do pokrywania jego ewentualnych strat.

	2015 EUR	2014 EUR
Zysk za rok bieżący	1 081 790 763	988 832 500
Tymczasowy podział zysku	(812 134 494)	(840 719 787)
Zysk za rok bieżący po tymczasowym podziale	269 656 269	148 112 713
Podział pozostałego zysku	(269 656 269)	(148 112 713)
Razem	0	0

⁴⁹ Zgodnie z art. 32 ust. 5 Statutu ESBC suma dochodów pieniężnych krajowych banków centralnych zostaje rozdzielona pomiędzy te banki proporcjonalnie do ich opłaconych udziałów w kapitale EBC.

© Europejski Bank Centralny 2016

Adres do korespondencji 60640 Frankfurt am Main, Germany
Telefon +49 69 1344 0
Internet www.ecb.europa.eu

Wszelkie prawa zastrzeżone. Zezwala się na wykorzystanie do celów edukacyjnych i niekomercyjnych pod warunkiem podania źródła.

ISSN 2443-4884
ISBN 978-92-899-1987-6
DOI 10.2866/48009
Nr katalogowy UE QB-BS-16-001-PL-N